

Jongerenrapportage Communities that Care

Gemeente Gouda

Willemijn Roorda
Marga van Aalst

Jongerenrapportage Communities that Care

Gemeente Gouda

Amsterdam, 19 februari 2008

Willemijn Roorda
Marga van Aalst

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Inleiding	4
1.1 Risico- en beschermende factorenmodel	5
1.2 Leeswijzer	6
2 Onderzoeksverantwoording	7
2.1 Onderzoeksopzet	7
2.2 Respons	7
2.3 Methode	8
3 Achtergrondkenmerken	10
4 Probleemgedrag	16
4.1 Geweld en jeugddelinquentie	16
4.2 Problematisch roken, alcohol- en drugsgebruik	17
4.3 Schoolverzuim	20
4.4 Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag	21
4.5 Depressie	22
4.6 Samenvatting	23
5 Risico- en beschermende factoren	25
5.1 Inleiding	25
5.2 Risicofactoren	26
5.3 Beschermende factoren	29
5.4 Samenvatting	32
6 Conclusie	33
6.1 Binnenstad/Nieuwe Park	33
6.2 Korte Akkeren	34
6.3 Bloemendaal	35
6.4 Plaswijck	36
6.5 Noord/Achterwillens	36
6.6 Kort Haarlem	37
6.7 Goverwelle/Oost	38
Literatuur	39
Bijlagen	
Bijlage 1 Toelichting risico- en beschermende factoren	41
Bijlage 2 Tabellen ruwe scores Gouda	45
Bijlage 3 Plattegrond Gouda	50

Voorwoord

Het jongerenonderzoek maakt deel uit van de preventiestrategie Communities That Care© (CtC)¹. De licentie voor CtC in Nederland ligt bij het NJI.

Noot 1 Channing Bete Company, Inc., South Deerfield, Massachusetts, USA, is eigenaar van de naam Communities That Care©, die door het NIZW onder licentie wordt gebruikt.

1 Inleiding

In de Verenigde Staten is in antwoord op toenemend probleemgedrag en maatschappelijke uitval onder jongeren de methode Communities that Care (CtC) ontwikkeld (Hawkins, Catalano & Miller, 1992; Hawkins, Arthur & Catalano, 1995; Hawkins, 1999). CtC is een wijkgerichte aanpak die probleemgedrag onder jongeren in een vroeg stadium signaleert en aanpakt, met als uiteindelijk doel een veilige en constructieve leefomgeving te scheppen.

CtC is gebaseerd op een theoretisch en empirisch onderbouwd model waarin risico- en beschermende factoren in verband gebracht worden met probleemgedrag en maatschappelijke uitval onder jongeren. CtC richt zich niet alleen op de jongeren zelf, maar ook op personen/instellingen die direct betrokken zijn bij de opvoeding, het onderwijs en het welzijn van jongeren.

CtC werkt als volgt: Allereerst wordt per wijk een inventarisatie gemaakt van de problematiek. Dit gebeurt aan de hand van de resultaten van een enquête die onder een groot aantal jongeren binnen een gemeente wordt afgenomen. De enquête bevat vragen over achtergrondvariabelen (zoals schooltype, gezinssituatie, opleidingsniveau van de ouders en taalachterstand), probleemgedragingen (o.a. jeugdcriminaliteit, geweld, problematisch alcohol- en drugsgebruik, schooluitval, aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag en depressie) en risico- en beschermende factoren die dit probleemgedrag in de hand kunnen werken of juist kunnen verminderen.

Door de resultaten van de wijken af te zetten tegen het gemeentelijke gemiddelde, wordt duidelijk welke problemen er in welke wijk(en) spelen en kan worden overgegaan tot een gerichte oplossing.

Tot het instrumentarium van CtC behoort een breed scala aan interventieprogramma's die maatschappelijk ongewenst gedrag tegen gaan door het reduceren van risicofactoren en het stimuleren van beschermende factoren (Ince, Beumer, Jonkman en Vergeer, 2004). Periodiek (eens in de 3 à 4 jaar) wordt de enquête herhaald om het effect van de interventieprogramma's te beoordelen.

In 1999 is door DSP-groep nagegaan of het Amerikaanse model met de risico- en beschermende factoren van toepassing is op de Nederlandse situatie (DSP-Groep, 2000). Op grond van literatuurstudie en overleg met deskundigen bleek dit het geval te zijn.

In 2000 werd in Nederland met proefonderzoeken gestart in Amsterdam, Arnhem, Rotterdam en Zwolle. In deze fase werd de strategie naar de Nederlandse situatie vertaald en werden de Nederlandse instrumenten ontwikkeld. Mede op basis van de positieve resultaten van het evaluatieonderzoek (Van Dijk, Geldorp en Tulner, 2002; Van Dijk, Flight, Geldorp en Tulner, 2004) is CtC in 2003 in Almere en Leeuwarden gestart. Sinds 2004 wordt de methode in diverse gemeenten toegepast (waaronder Dordrecht, Leiden, Maassluis, Leeuwarden, Alphen a/d Rijn, Dongeradeel, Dantumadeel, Achtkarspelen, Kollumerland, Zoetermeer, Rotterdam, Westland en Capelle a/d IJssel). Bovendien is CtC onlangs op de Nederlandse Antillen geïntroduceerd.

De betrouwbaarheid en de validiteit van de methode zijn in 2006 opnieuw geëvalueerd. Uit deze evaluatie bleek dat de vragenlijst op een aantal punten verouderd was. Om deze reden is besloten om een nieuwe versie van de vragenlijst op te stellen. De resultaten die in dit rapport worden beschreven zijn met de nieuwe versie van de vragenlijst behaald.

1.1 Risico- en beschermende factorenmodel

Het CtC-model bevatte oorspronkelijk negentien risicofactoren en tien beschermende factoren die in verband konden worden gebracht met verschillende maatschappelijk ongewenste gedragingen. Voor een uitgebreide beschrijving van het oorspronkelijke model wordt verwezen naar 'Wijken gewogen' (Jonkman, Boers, Van Dijk en Rietveld, 2006).

Zoals gezegd is zijn de schalen en de items van de vragenlijst in 2006 aangepast. In de nieuwe versie van de vragenlijst worden de volgende achtergrondvariabelen, probleemgedragingen en risico- en beschermende factoren gemeten:

Gemeten achtergrondvariabelen

- geslacht
- schooltype
- gezinssituatie
- taalachtergrond
- opleidingsniveau ouders
- arbeidssituatie ouders
- leeftijd
- etniciteit

Gemeten probleemgedragingen

- geweld
- jeugddelinquentie
- alcohol- en drugsgebruik de afgelopen maand
- veelvuldig alcohol- en drugsgebruik
- schoolverzuim
- aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag
- depressie

Gemeten risicofactoren

Domein gezin:

- geschiedenis van probleemgedrag in het gezin
- problemen met gezinsmanagement
- conflicten in het gezin
- positieve houding van ouders ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik
- positieve houding van ouders ten aanzien van antisociaal gedrag

Domein school:

- leerachterstanden
- gebrek aan binding

Domein kinderen en jongeren:

- vervreemding en opstandigheid
- betrokkenheid bij jeugdbende
- vroeg begin van antisociaal gedrag
- vroeg begin van alcohol- drugsgebruik
- positieve houding ten aanzien van alcohol- drugsgebruik
- positieve houding ten aanzien van antisociaal gedrag
- omgang met vrienden die drugs gebruiken
- omgang met vrienden die antisociaal gedrag vertonen

Domein buurt/wijk:

- gebrek aan binding in de wijk
- gebrek aan organisatie in de wijk
- hoge mate van doorstroming in de wijk
- verkrijgbaarheid van drugs en wapens
- normen die antisociaal gedrag bevorderen

Gemeten beschermende factoren

Domein gezin:

- hechtingssterkte gezin
- mogelijkheden voor positieve betrokkenheid
- beloningen voor positieve betrokkenheid

Domein school:

- mogelijkheden voor positieve betrokkenheid
- beloningen voor positieve betrokkenheid

Domein kinderen en jongeren:

- gezonde opvattingen en duidelijke normen
- sociale vaardigheden
- religie

Domein buurt/wijk:

- mogelijkheden voor positieve betrokkenheid
- beloningen voor positieve betrokkenheid

In Bijlage 1 is een uitgebreide omschrijving van de risico- en beschermende factoren opgenomen.

1.2 Leeswijzer

In dit rapport worden de resultaten van de eerste afname van de enquête in de gemeente Gouda gepresenteerd. Hierbij wordt de volgende indeling gehanteerd.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de onderzoeksverantwoording. Hoofdstuk 3, 4 en 5 bevatten de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 3 gaat het om de achtergrondvariabelen en in hoofdstuk 4 komen de probleemgedragingen aan bod. Per wijk zullen de resultaten worden afgezet tegen het gemiddelde van Gouda en, indien mogelijk, met het landelijke gemiddelde.

In hoofdstuk 5 komen de resultaten van de risico- en beschermende factoren aan bod. Het rapport sluit af met hoofdstuk 6, waarin per wijk conclusies worden getrokken en aanbevelingen worden gedaan.

2 Onderzoeksverantwoording

2.1 Onderzoeksopzet

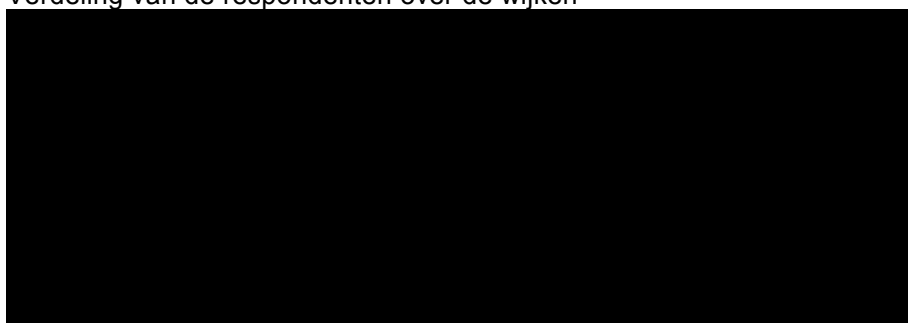
De enquête is in december 2007 via internet afgenomen. Besloten is om alle jongeren in Gouda van 12 tot en met 17 jaar per brief te benaderen. In deze brief werd informatie gegeven over het doel van het onderzoek en werd uitgelegd hoe de jongeren konden deelnemen. Om de respons te verhogen maakten de jongeren –wanneer zij de vragenlijst compleet invulden- kans op verschillende prijzen. De enquête heeft vier weken online gestaan. Om in te loggen moesten de jongeren gebruik maken van een persoonlijke inlogcode die vermeld stond in de brief. Ter verhoging van de respons is na twee weken een rappelbrief verstuurd. De organisatie van het veldwerk was in handen van de gemeente Gouda.

2.2 Respons

In Gouda wonen in totaal 5.497 jongeren van 12 tot en met 17 jaar. Van deze jongeren hebben er 1.971 deelgenomen aan het onderzoek. Omdat 22 jongeren jonger dan 12 of ouder dan 17 waren, werden zij niet meegenomen in de analyses. Ditzelfde geldt voor 3 jongeren die niet ingedeeld konden worden in een wijk. Uiteindelijk leverde dit een databestand op van 1.932 respondenten, wat neerkomt op een percentuele respons van 35%.

Omdat uit de resultaten bleek dat het niet voor alle jongeren duidelijk was in welke wijk ze woonden, zijn de jongeren achteraf op basis van hun postcode ingedeeld. Hierbij is de wijkverdeling die ook door de gemeente gehanteerd wordt aangehouden. De verdeling van de steekproef over de wijken is te vinden in onderstaande tabel.

Tabel 2.1 Verdeling van de respondenten over de wijken

De geobserveerde steekproefaantallen per wijk bleken in enkele gevallen af te wijken van de verwachte aantallen. Verder week in Plaswijck en in Kort Haarlem de leeftijdsverdeling van de respondenten licht af van de verwachte verdeling. Voor deze afwijkingen is gecorrigeerd door middel van wegingsfactoren. Na aanbrenging van de wegingsfactoren is een steekproef ontstaan waarmee alle wijken op betrouwbare wijze kunnen worden onderscheiden.

Hieronder worden de verdelingen van de variabelen leeftijd en sekse vóór weging weergegeven.

Tabel 2.2a Verdeling naar leeftijd voor weging (percentages)

The content of this table is redacted with a solid black box.

Tabel 2.2b Verdeling naar sekse voor weging (percentages)

The content of this table is redacted with a solid black box.

Opgemerkt wordt dat de representativiteit enigszins kan zijn vertekend doordat de jongeren op vrijwillige basis meededen aan het onderzoek en dat hierdoor sprake kan zijn van een selectie-effect.

2.3 Methode

Zoals eerder is vermeld, zullen de resultaten die gevonden werden in Gouda zoveel mogelijk worden vergeleken met het landelijk gemiddelde, oftewel de CtC-baseline².

Omdat Gouda één van de eerste gemeenten is waar de nieuwe versie van de vragenlijst is gebruikt, is nog geen geschikte landelijke baseline voor handen om deze vergelijking te maken. Om deze reden kunnen de resultaten van Gouda slechts onder voorbehoud worden vergeleken met de resultaten die met de eerdere versie van de vragenlijst zijn behaald. Deze vergelijking is niet altijd mogelijk in verband met het komen te vervallen van enkele

Noot 2 Het betreft de samengevoegde data van de eerste meting in de steden Leeuwarden, Almere, Amsterdam, Maassluis, Dordrecht, Hoogvliet, Leiden, Alphen en Zoetermeer. Net als de data van Gouda beperkt deze data zich tot de 12 t/m 17-jarigen. In totaal gaat het om 20.736 respondenten.

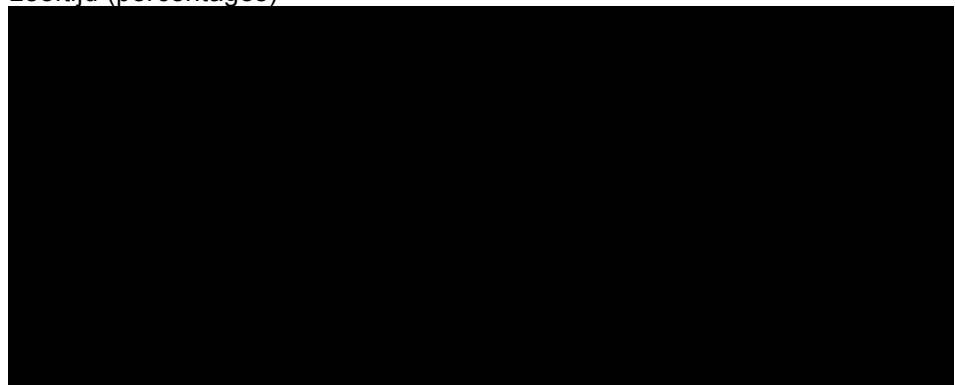
schalen en items. Ook moet in het achterhoofd gehouden worden dat een groot deel van de dataset op een andere manier is afgenomen. Zo werd vroeger uitsluitend gebruik gemaakt van schriftelijke vragenlijsten die onder het toezicht van een docent op scholen werden afgenomen. Ook de loterij ter bevordering van de respons is relatief nieuw.

3 Achtergrondkenmerken

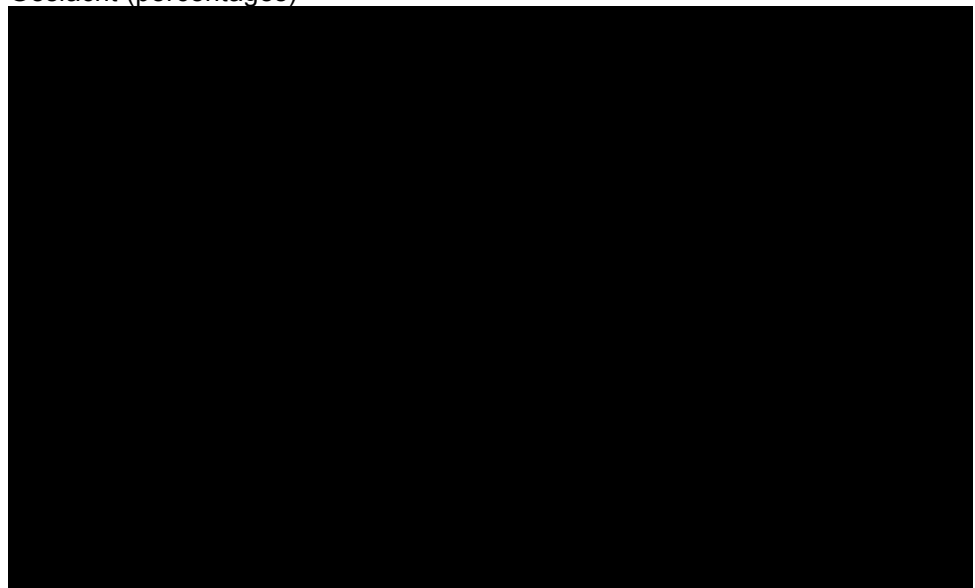
In dit hoofdstuk worden de scores op de achtergrondkenmerken weergegeven. Voor interpretatie van de resultaten binnen een bepaalde wijk kan elk van de gepresenteerde percentages in de grafiek direct worden vergeleken met het gemiddelde van Gouda. Indien mogelijk worden de resultaten vergeleken met het gemiddelde van andere CtC-gemeenten.

In onderstaande tabellen en grafieken worden respectievelijk de resultaten voor leeftijd, geslacht, schooltype, etniciteit, gezinssituatie taalachtergrond, opleidingsniveau en werksituatie van de ouders gepresenteerd. In tegenstelling tot de tabellen die in het vorige hoofdstuk werden behandeld, betreft het hier *gewogen* gegevens.

Tabel 3.1 Leeftijd (percentages)

The content of this table is redacted with a solid black box.

Grafiek 3.1 Geslacht (percentages)

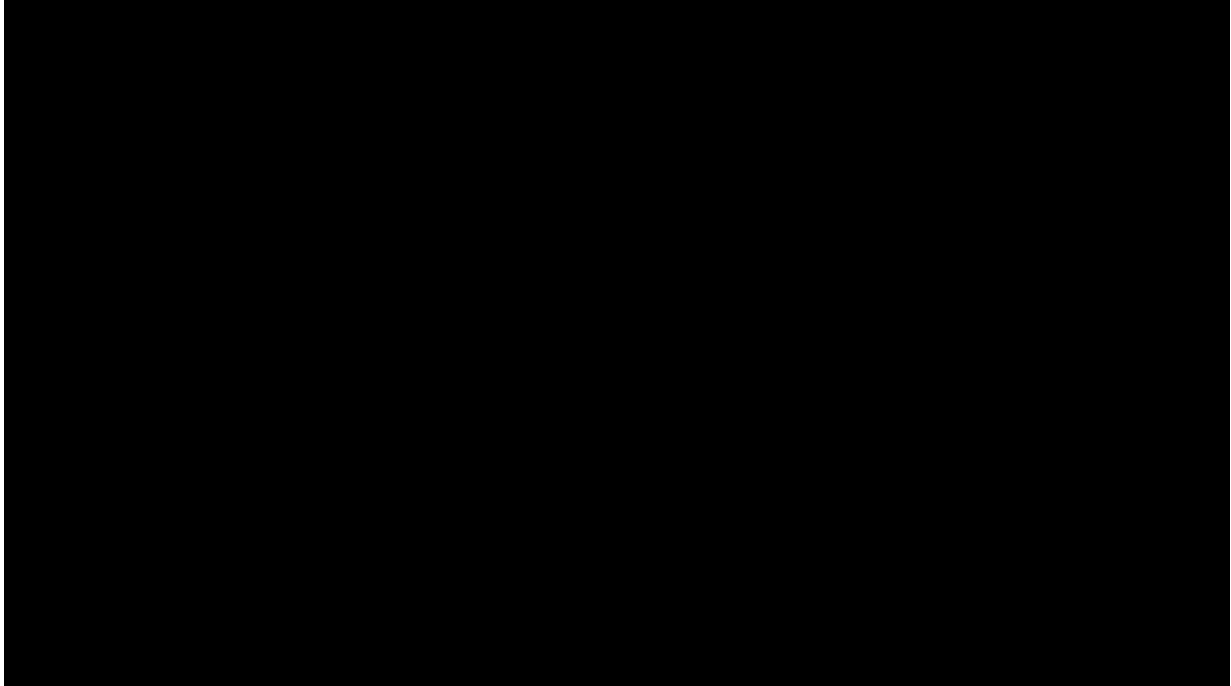

De verdeling jongens/meisjes is in Gouda precies 50/50 en daarmee vergelijkbaar met landelijke cijfers. Wat opvalt is dat in Kort Haarlem en Korte Akkeren iets meer meisjes hebben deelgenomen aan het onderzoek.

In Goverwelle/Oost, Bloemendaal en in Binnenstad/Nieuwe Park deden juist iets meer jongens mee.

In grafiek 3.2 worden de frequentieverdelingen van schooltype gepresenteerd. In de grafiek wordt onderscheid gemaakt tussen 3 brugklassen: 'algemeen', 'VMBO/Havo' en 'Havo/VWO/Gym'.

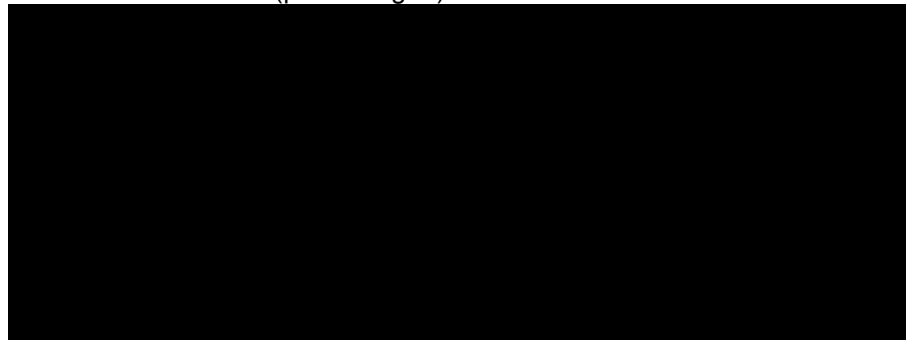
Grafiek 3.2 Schooltype (percentages)³

In de wijk Korte Akkeren bezoeken veel jongeren het VMBO en weinig jongeren het VWO. Ook anders en speciaal onderwijs liggen hier hoger dan in de andere wijken. In de wijk Bloemendaal bezoeken veel jongeren het VWO.

In tabel 3.2 komt de etniciteit van de jongeren aan bod. Deze variabele wordt volgens de methode die het CBS hanteert bepaald. Dit betekent dat zowel naar het geboorteland van de jongere zelf, als de geboortelanden van de ouders gekeken wordt.

Tabel 3.2 Etniciteit (percentages)

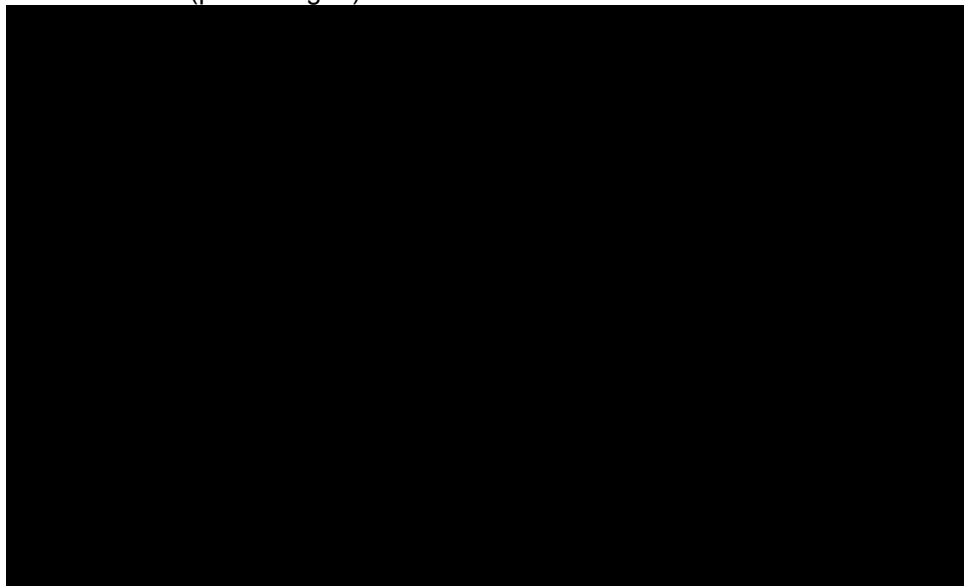

Noot 3 Omdat de variabele 'schooltype' in iedere gemeente verschillend wordt gemeten, kan geen vergelijking met eerdere onderzoeken worden gemaakt.

Gemiddeld heeft 76% van de ondervraagde jongeren de Nederlandse etniciteit. Dit percentage is het hoogst in Plaswijck en het laagst in Korte Akkeren. Het landelijke percentage is gelijk aan 71% en wijkt dus niet veel af van het percentage dat gevonden is Gouda. Gebleken is dat er relatief veel Marokkaanse jongeren wonen in Gouda. In het onderzoek werd een percentage van 11% gevonden, terwijl het landelijke percentage 4% is. Binnen Gouda wonen vooral veel Marokkaanse jongeren in Korte Akkeren. In mindere mate geldt dit voor de wijk Binnenstad/Nieuwe Park.

In het onderzoek is tevens gevraagd naar de gezinssituatie van de jongeren. Analooq aan de wijze waarop het CBS deze gegevens presenteert wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen gezinnen waarin zowel de natuurlijke moeder als de natuurlijke vader deel uitmaken van het gezin, gezinnen waarin één natuurlijke ouder afwezig is en gezinnen waarin beide natuurlijke ouders geen deel uitmaken van het gezin.

Grafiek 3.3   Gezinssituatie (percentages)

Uit grafiek 3.3 blijkt dat gemiddeld 84% van de jongeren in Gouda opgroeit in een gezin waarin beide natuurlijke ouders aanwezig zijn. Landelijk is dit percentage 76%. In Gouda groeien dus meer jongeren op in een gezin met hun beide natuurlijke ouders. Ten opzichte van het gemiddelde in Gouda zien we weinig verschillen tussen de afzonderlijke wijken.

Om te kunnen bepalen of de jongeren een Nederlandse of een buitenlandse taalachtergrond hebben, is in het onderzoek geïnformeerd naar de taal zij thuis spreken en de taal die zij met hun beste vrienden spreken. Wanneer zowel thuis als met vrienden Nederlands wordt gesproken, is sprake van een Nederlandse taalachtergrond en wanneer in beide gevallen buitenlands wordt gesproken wordt de taalachtergrond van de jongere als buitenlands gekenmerkt. Wanneer met de ouders Nederlands wordt gesproken en met vrienden buitenlands, wordt de taalachtergrond als Nederlands gekenmerkt. De redenatie is dat de jongere in deze situatie vanaf een jonge leeftijd regelmatig Nederlands heeft gesproken. Volgens dezelfde redenering vallen jongeren die met hun ouders buitenlands spreken en met hun vrienden Nederlands in de categorie 'buitenlandse taalachtergrond'.

In onderstaande grafiek worden de resultaten met betrekking tot de taalachtergrond gepresenteerd.

Grafiek 3.4   Taalachtergrond (percentages)

Van de jongeren in Gouda, heeft 94% een Nederlandse taalachtergrond (zie grafiek 3.4). Landelijk ligt dit percentage lager, namelijk op 88%. Van alle wijken in Gouda, heeft Korte Akkeren het laagste percentage jongeren met een Nederlandse taalachtergrond.

De volgende tabel bevat gegevens over het opleidingsniveau van de ouders van de jongeren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een hoog en een laag niveau. Een ouder wordt ingedeeld bij de hoog opgeleiden als hij/zij voor het laatst middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en/of universiteit heeft gevolgd. Als het laatst gevolgde onderwijs lagere school, lager beroepsonderwijs en/of middelbare school is, valt de ouder onder de laag opgeleiden.

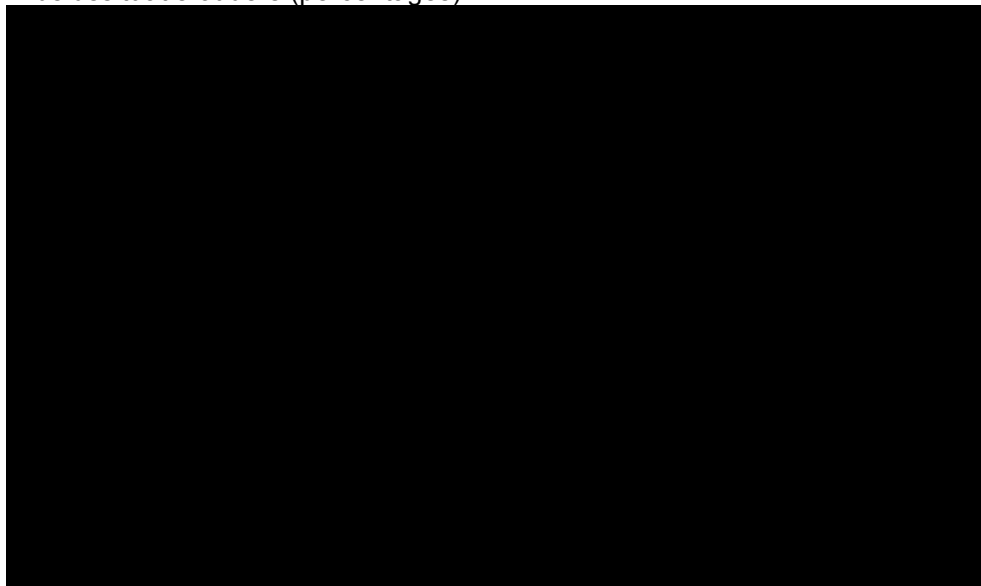
Grafiek 3.5 Opleidingsniveau ouders (percentages)

Op landelijk niveau heeft 53% van de jongeren minstens één hoogopgeleide ouder. In Gouda ligt dit percentage iets hoger, namelijk op 57%. In Korte Akkeren wonen de meeste jongeren met laagopgeleide ouders en in Plaswijck, Bloemendaal en Binnenstad/Nieuwe Park de minste.

In onderstaande grafiek wordt ingegaan op de arbeidssituatie van de ouders. Een ouder wordt in de grafiek meegenomen als werkend als deze een baan heeft, ongeacht het aantal uren per week.

Grafiek 3.6 Arbeidssituatie ouders (percentages)

Uit grafiek 3.6 blijkt dat het gemiddelde percentage jongeren waarvan beide ouders een baan hebben in Gouda gelijk is aan 72%. Landelijk is dit percentage lager, namelijk 65%. In Korte Akkeren komt werkloosheid onder beide ouders het vaakst voor.

Samenvatting

Gebleken is dat Gouda als geheel op een aantal achtergrondkenmerken afwijkt van de landelijke baseline:

- *Etniciteit en taalachtergrond*: de jongeren in Gouda hebben iets vaker de Nederlandse etniciteit (76% Gouda, 71% landelijk). Hiermee correspondeert het relatief hoge aantal jongeren dat in Gouda een Nederlandse taalachtergrond heeft (94% Gouda, 88% landelijk). Verder bleek dat er vergeleken met de landelijke cijfers relatief veel Marokkaanse jongeren in Gouda wonen (Gouda 11%, landelijk 4%);
- *Gezinssituatie*: de jongeren in Gouda groeien vaker op in gezinnen waarin beide natuurlijke ouders aanwezig zijn (84% Gouda, 78% landelijk);
- *Opleidingsniveau ouders*: het opleidingsniveau van de ouders van jongeren in Gouda komt redelijk overeen met dat van andere ouders in Nederland;
- *Arbeidssituatie ouders*: gezinnen waarin beide ouders werken komen in Gouda relatief vaak voor (72% Gouda, 65% landelijk).

Ook werden er enkele wijken gevonden die op bepaalde achtergrondkenmerken afweken van het gemiddelde in Gouda:

- *Etniciteit en taalachtergrond*: gebleken is dat er relatief veel Marokkaanse jongeren wonen in Korte Akkeren. Ditzelfde geldt –in mindere mate– voor de wijk Binnenstad/Nieuwe Park;
- *Opleidingsniveau ouders*: in Korte Akkeren wonen de meeste jongeren met laagopgeleide ouders en in Plaswijck, Bloemendaal en Binnenstad/Nieuwe Park de minste;
- *Arbeidssituatie ouders*: in Korte Akkeren komt werkloosheid onder beide ouders het vaakst voor.

4 Probleemgedrag

In dit hoofdstuk komen verschillende probleemgedragingen aan bod die te maken hebben met geweld en jeugddelinquentie, problematisch roken, alcohol- en drugsgebruik, schoolverzuim, aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag en depressie. De balkjes in de grafieken representeren de percentages jongeren die hebben aangegeven dat zij zich of schuldig hebben gemaakt aan het probleemgedrag of dat dit hun overkomen is.

4.1 Geweld en jeugddelinquentie

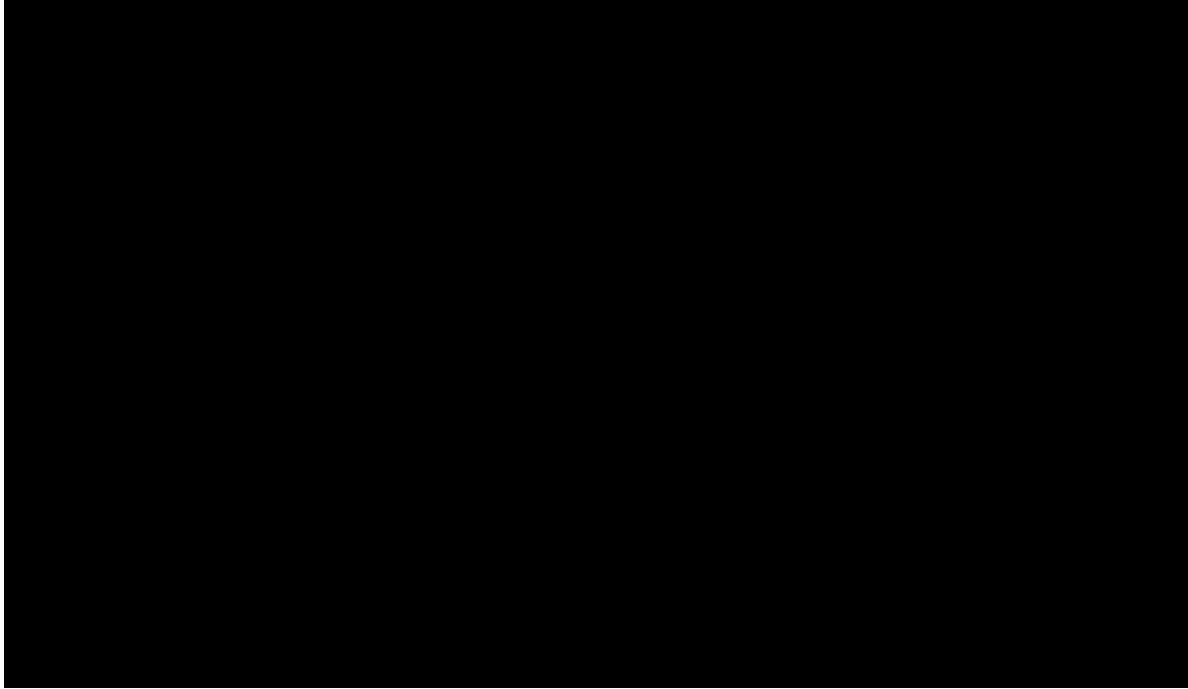
In deze paragraaf wordt ingegaan op probleemgedragingen die onder de noemer 'geweld' en 'jeugddelinquentie' vallen. De resultaten die in deze paragraaf worden besproken, kunnen helaas niet worden vergeleken met de landelijke resultaten. De reden hiervoor is dat de vragen in de nieuwe vragenlijst anders geformuleerd zijn.

Grafiek 4.1 Geweld (percentages)

Wat betreft de gedragingen die gerelateerd zijn aan geweld zijn er geen grote verschillen tussen de wijken. Wel valt op dat Binnenstad/Nieuwe Park relatief veel bedreigingen voor geld plaatsvinden en dat vernielingen op straat in Korte Akkeren relatief weinig voorkomen.

Grafiek 4.2 Jeugddelinquentie (percentages)

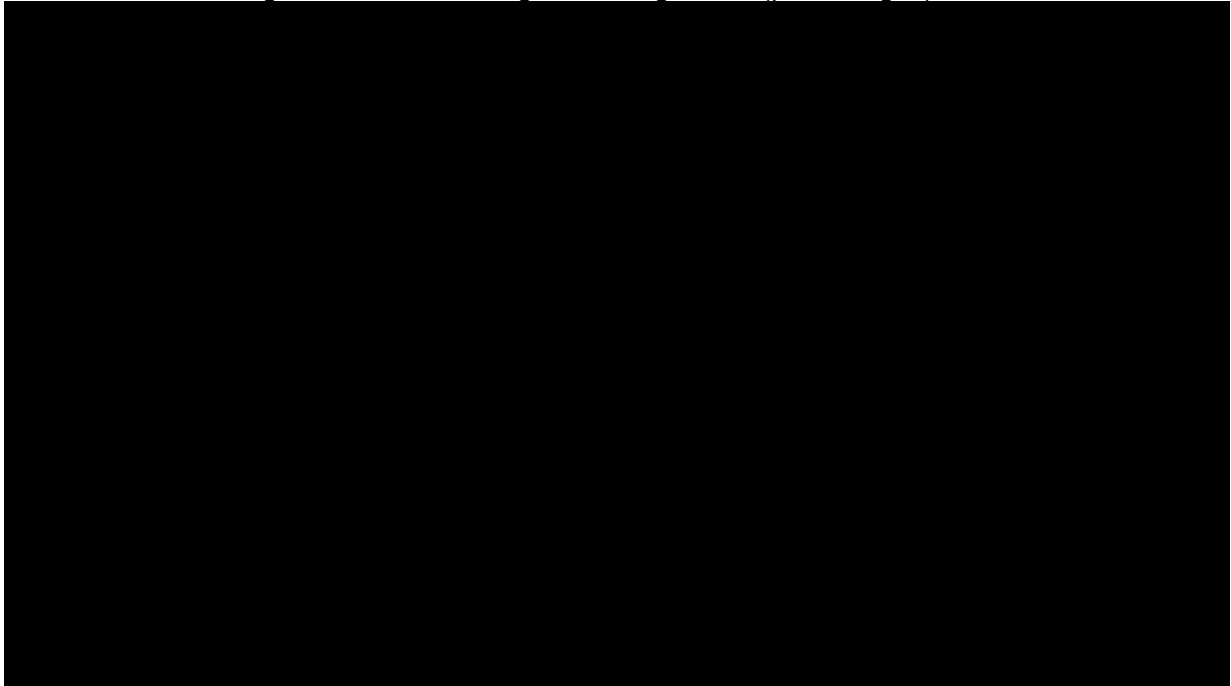

Winkeldiefstal en diefstal op school komen het minst voor in Korte Akkeren. Voor de rest zijn de verschillen die tussen de wijken gevonden worden klein.

4.2 Problematisch roken, alcohol- en drugsgebruik

In onderstaande grafiek worden de percentages jongeren weergegeven die de afgelopen maand hebben gerookt, alcohol hebben gedronken en drugs hebben gebruikt. Wat drugs betreft wordt onderscheid gemaakt tussen softdrugs, XTC, harddrugs en andere drugs. Ook wordt ingegaan op het veelvuldig gebruik van sigaretten, alcohol en softdrugs.

Grafiek 4.3a Jongeren die de afgelopen maand gerookt hebben, alcohol hebben gedronken of softdrugs hebben gebruikt (percentages)

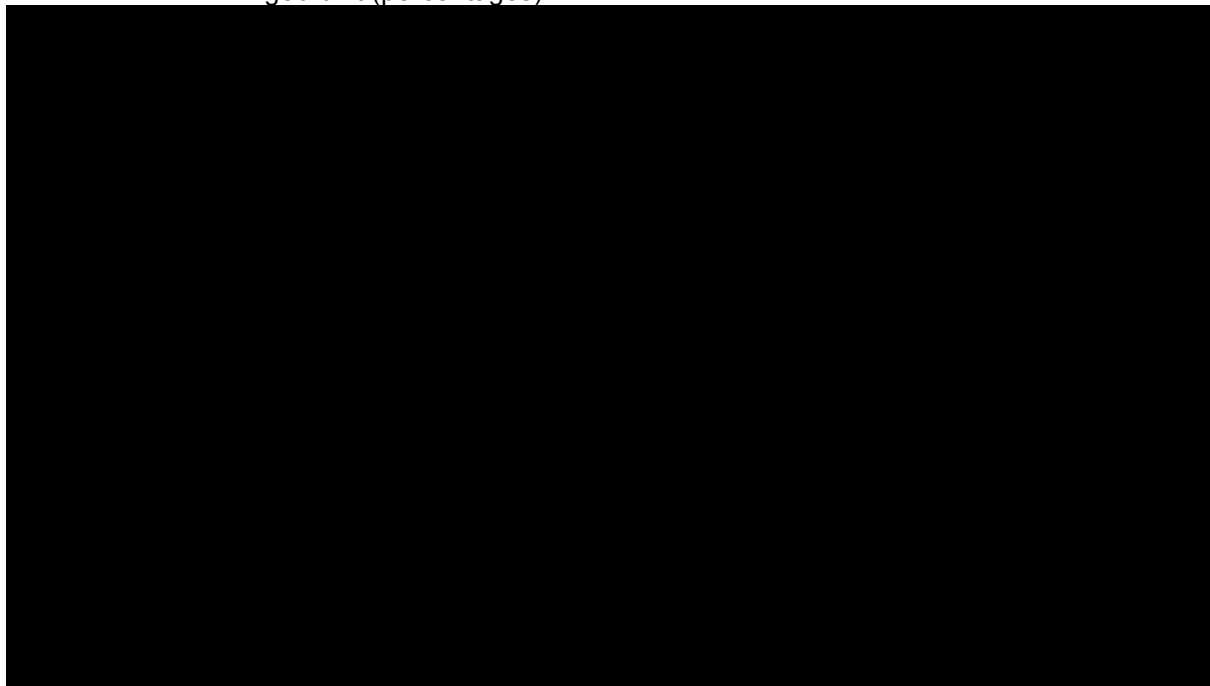

Van de jongeren in Gouda heeft 11% aangegeven dat zij de afgelopen maand hebben gerookt. Landelijk is dit percentage 18%. Dit betekent dat er in Gouda minder gerookt wordt onder de jongeren. In Noord/Achterwillens wordt het meest gerookt en in Goverwelle/Oost het minst.

Gemiddeld heeft 37% van de jongeren in Gouda de afgelopen maand alcohol gedronken. Landelijk is dit percentage 53%. Er wordt het meest gedronken in de wijken Binnenstad/Nieuwe Park en Kort Haarlem en het minst in Korte Akkeren.

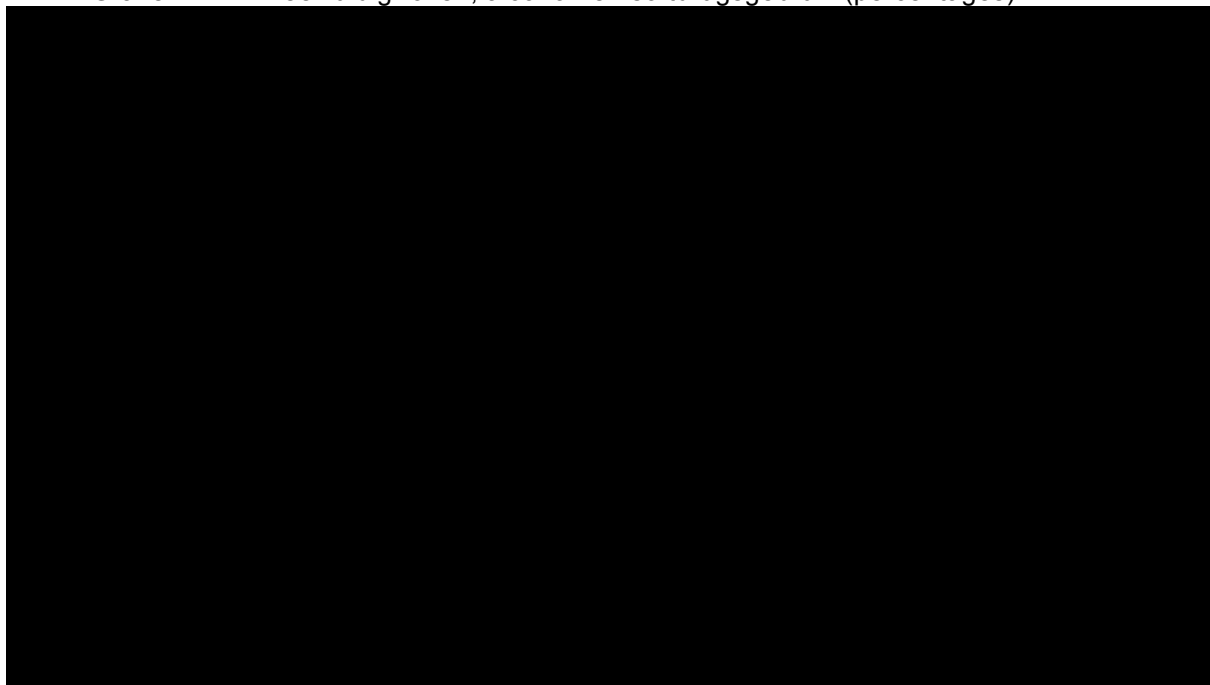
Ook het softdrugsgebruik ligt in Gouda lager dan het landelijk gemiddelde, namelijk 5% tegenover 9%.

Grafiek 4.3b Jongeren die de afgelopen maand XTC, harddrugs of andere drugs hebben gebruikt (percentages)

Wat betreft het gebruik van XTC, harddrugs en andere drugs werden er binnen Gouda nauwelijks verschillen tussen de wijken gevonden.

Grafiek 4.4 Veelvuldig roken, alcohol- en softdrugsgebruik (percentages)

Landelijk geeft 5% van de jongeren aan dat zij meer dan 10 sigaretten per dag roken. In Gouda is dit percentage 2%. Er wordt het minst gerookt in Bloemendaal en Goverwelle/Oost en het meest in Noord/Achterwillens.

Het 10 keer per maand of vaker consumeren van alcohol komt landelijk onder 5% van de jeugdigen voor. In Gouda is dit percentage bij slechts 1% gevonden. In Binnenstad/Nieuwe Park wonen de meeste jongeren die hebben aangegeven dat ze 10 keer per maand of vaker alcohol consumeren.

In Kort Haarlem en Binnenstad/Nieuwe Park geven jongeren het vaakst aan dat zij de afgelopen 4 weken meer dan 16 glazen alcohol hebben genuttigd.

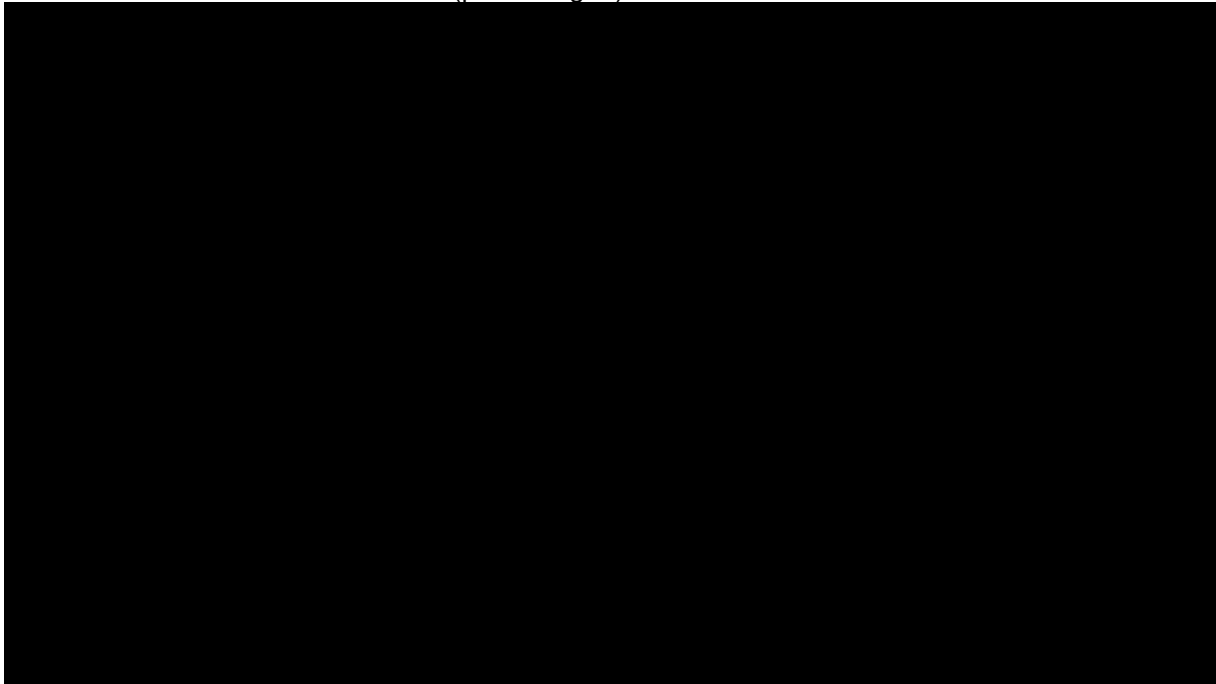
Wat betreft het eenmaal per week of vaker consumeren van softdrugs wordt in Gouda een gemiddelde van 1% gevonden. Dit percentage is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde van 2%.

Tot slot de variabele 'bingedrinken'. Hieronder wordt het vaker dan 3 keer 5 glazen of meer alcohol nuttigen in de afgelopen 2 weken. Binnen Gouda is gebleken dat bingedrinken het vaakst voorkomt in Binnenstad/Nieuwe Park en in Kort Haarlem en het minst in Korte Akkeren en in Bloemendaal.

4.3 Schoolverzuim

In onderstaande grafiek staan gegevens over schoolverzuim. Deze probleemgedraging kan vanwege het herformuleren van de vragen niet vergelijking worden met het landelijke gemiddelde.

Grafiek 4.5 Schoolverzuim (percentages)

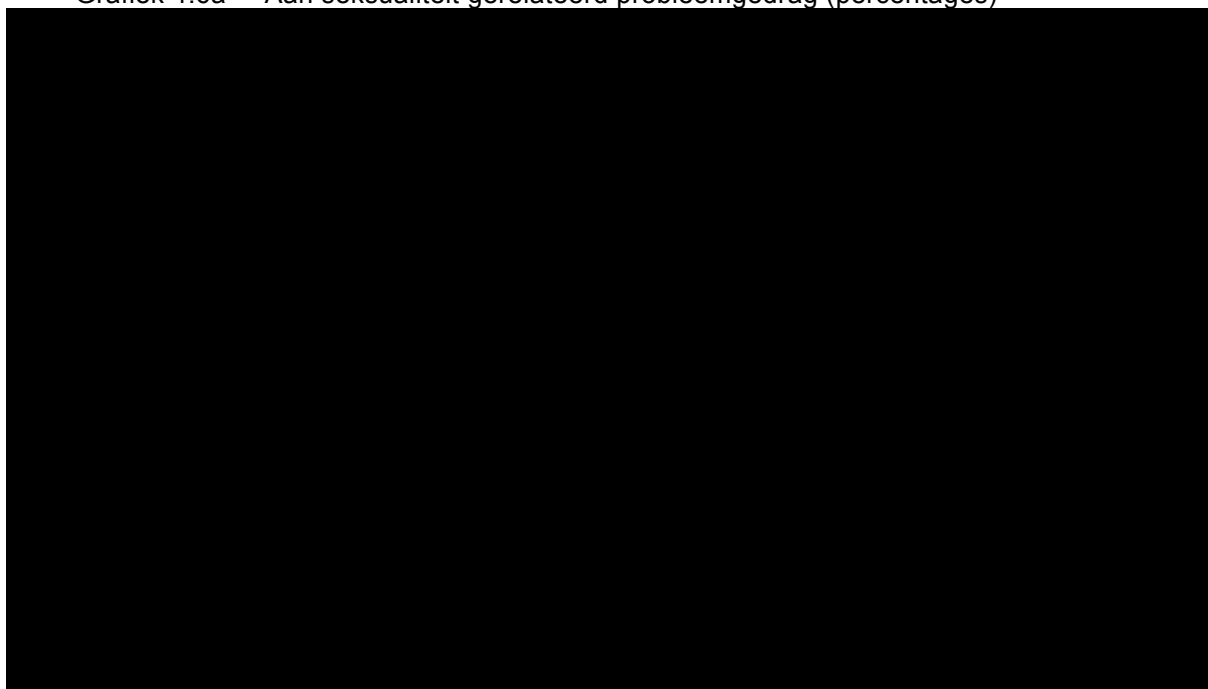
Uit de grafiek blijkt dat de jongeren in Bloemendaal het vaakst aangeven dat zij de afgelopen vier weken een hele dag hebben gespijgeld. Ook in Binnenstad/Nieuwe Park komt spijbelen relatief vaak voor.

Verder blijkt dat 41% van de jongeren in Gouda de afgelopen 12 maanden de klas uitgestuurd is. In Binnenstad/Nieuwe park kwam dit het vaakst voor en in Noord/Achterwillens het minst vaak.

4.4 Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag

In deze paragraaf komt het aan seksualiteit gerelateerde probleemgedrag aan bod.

Grafiek 4.6a Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag (percentages)

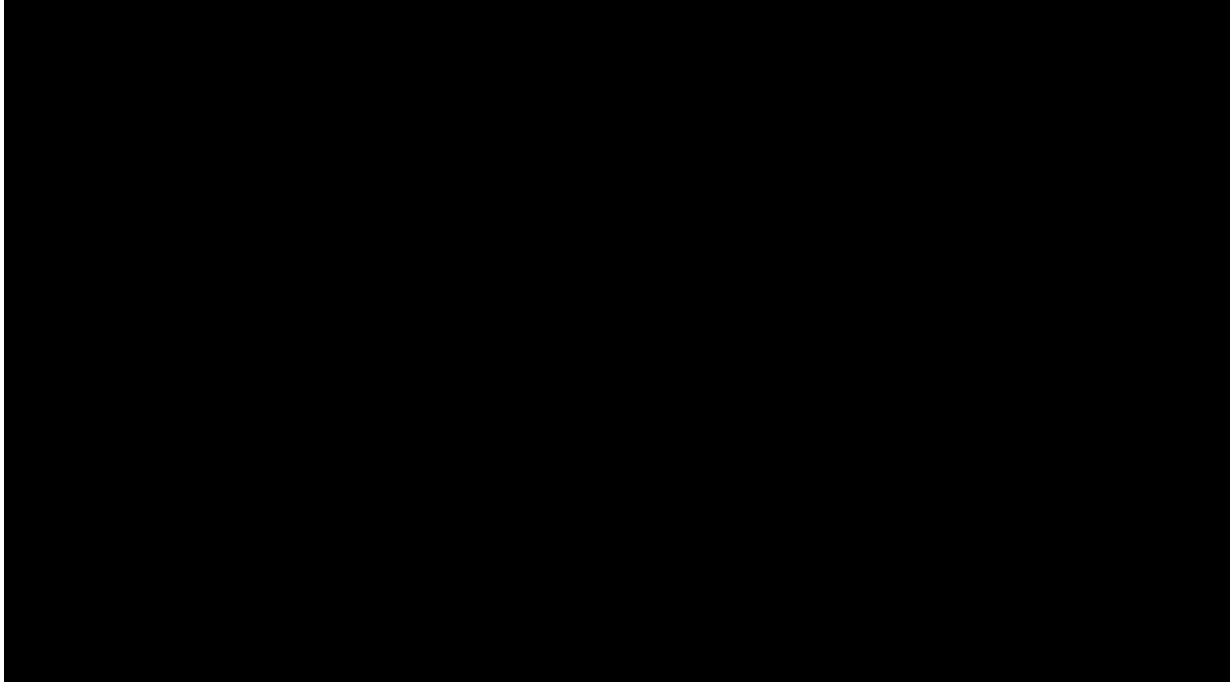

Van de jongeren in Gouda geeft gemiddeld 25% aan dat zij onveilig vrijen niet uitsluiten, c.q. gedaan hebben. Dit is aanzienlijk lager dan het landelijke percentage, dat gelijk is aan 37%. In Korte Akkeren en in Kort Haarlem geven jongeren het minst vaak aan dat zij onveilig vrijen niet uitsluiten of wel eens gedaan hebben en in Noord/Achterwillens het meest.

Gemiddeld geeft 3% van de jongeren in Gouda aan dat zij de afgelopen 12 maanden met een onvaste partner naar bed zijn geweest. In Binnenstad/Nieuwe Park en in Plaswijck zijn de percentages het hoogst.

Van de jongeren is 1% de afgelopen 12 maanden met meer dan 2 onvaste partners naar bed geweest. In Plaswijck ligt dit percentage op 3%.

Grafiek 4.6b Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag (percentages)

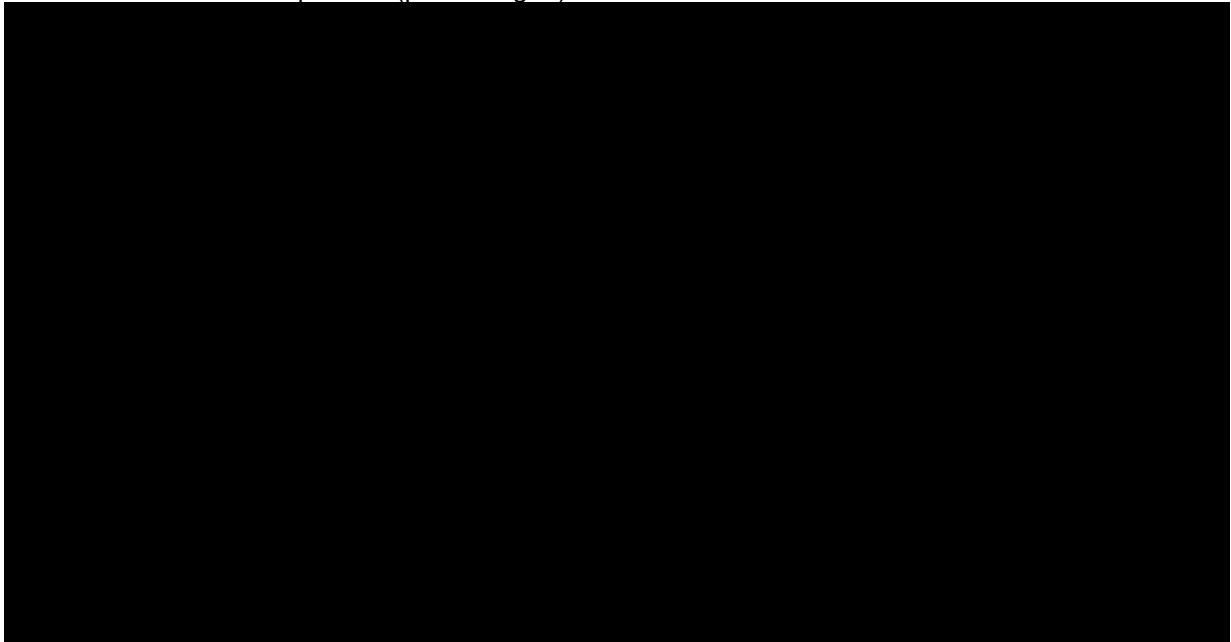
Gemiddeld heeft 2% van de jongeren in Gouda een condoom gebruikt de laatste keer dat zij met een onvaste partner naar bed gingen. Dit percentage is het hoogst in Binnenstad/Nieuwe Park. In Kort Haarlem is het condoomgebruik bij onvaste partners het laagst.

Van de jongeren in Gouda geeft 3% aan dat zij ooit seksueel misbruikt zijn. Dit is lager dan het landelijke gemiddelde van 5%. Opvallend is dat het seksueel misbruik het hoogst is in Binnenstad/Nieuwe Park.

Tienerzwangerschappen komen onder de meisjes in Gouda slechts zeer zelden voor. Dit is vergelijkbaar met de landelijke gegevens.

4.5 Depressie

In onderstaande grafiek wordt ingegaan op depressieve gevoelens onder jongeren. Omdat het nieuwe variabelen betreft, is geen vergelijking met de landelijke baseline mogelijk.

Gemiddeld geeft 16% van de jongeren in Gouda aan dat zij soms denken dat hun leven niets waard is. De jongeren in Plaswijck hebben het vaakst aangegeven het eens te zijn met deze stelling.

Van de jongeren in Gouda is gemiddeld 35% het eens met de stelling 'er zijn momenten dat ik vind dat ik nergens goed voor ben'. Dit percentage is het hoogst in Korte Akkeren en het laagst in Binnenstad/Nieuwe Park.

Met de stelling 'in het algemeen ben ik geneigd te denken dat ik een mislukking ben' is gemiddeld 10% het eens. Ook met deze stelling zijn veel jongeren in Korte Akkeren het eens. De jongeren in Binnenstad/Nieuwe Park zijn het het minst vaak eens met deze stelling.

Van de jongeren in Gouda is 18% het eens met de stelling 'in het afgelopen jaar voelde ik me meestal depressief en verdrietig, terwijl ik me ook af en toe OK voelde'. Het percentage jongeren dat het met deze stelling eens is, is het hoogst in Korte Akkeren en het laagst in Binnenstad/Nieuwe Park.

4.6 Samenvatting

Wat de probleemgedragingen betreft worden de volgende verschillen tussen de wijken gevonden:

- *Geweld*: in Binnenstad/Nieuwe Park komen relatief veel bedreigingen voor geld voor. Vernielingen op straat komen het minst vaak voor in Korte Akkeren;
- *Jeugddelinquentie*: winkeldiefstal en diefstal op school komen in Korte Akkeren niet vaak voor;
- *Roken, alcohol- en drugsgebruik*: komen in Gouda minder vaak voor dan landelijk het geval is. Binnen Gouda wordt er het meest gerookt in Noord/Achterwillens en het minst in Goverwelle/Oost. Alcohol wordt het meest gedronken in de wijken Binnenstad/Nieuwe Park en Kort Haarlem

en het minst in Korte Akkeren. Wat betreft het gebruik van softdrugs werden geen grote verschillen gevonden tussen de wijken;

- *Schoolverzuim*: de jongeren in Bloemendaal hebben het vaakst aangegeven dat zij de afgelopen 4 weken een hele dag hebben gespijbeld. Ook in Binnenstad/Nieuwe Park wordt relatief veel gespijbeld;
- *Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag*: vergeleken met het landelijke gemiddelde geven minder jongeren in Gouda aan dat zij onveilig vrijen of in ieder geval niet uitsluiten dat zij dit doen;
- *Depressie*: gebleken is dat de jongeren in Korte Akkeren het meest geneigd zijn aan te geven dat zij sombere gedachten hebben en/of zich somber voelen.

5 Risico- en beschermende factoren

In dit hoofdstuk komen de resultaten van de risico- en de beschermende factoren aan bod. De factorscores worden samengesteld aan de hand van de afzonderlijke scores op de vragen die bepalend zijn voor de betreffende factor. Oorspronkelijk worden de factorscores getransformeerd zodat zij variëren van 0 tot 100. Hoe hoger de score, hoe sterker de factor in een bepaalde wijk aanwezig is. Gaat het om een risicofactor dan moet een hoge score negatief worden geïnterpreteerd. Gaat het daarentegen om een beschermende factor dan is een hoge score gunstig.

De interpretatie van deze zogenaamde 'ruwe scores' (van 0 tot 100) is vaak problematisch. In de eerste plaats komt dit omdat men minder makkelijk kan vergelijken met de scores van andere gebieden. Verder krijgen ruwe scores pas betekenis als zij worden vergeleken met scores van andere gebieden. Om deze reden worden de CtC-resultaten van de risico- en beschermende factoren gepresenteerd in zogeheten z-scores. Dit zijn gestandaardiseerde statistische meeteenheden die het mogelijk maken om de resultaten van verschillende risico- en beschermende factoren te vergelijken, zelfs wanneer de oorspronkelijke 'schalen' (lees: factoren) onderling afwijkende eigenschappen hebben (zoals een afwijkende minimum of maximum schaalwaarde of een afwijkend aantal schaalpunten). Dit houdt in dat de gemiddelde score op een bepaalde factor - of dat nu ligt op 65 of op 23 - wordt omgerekend naar de waarde 0. In de grafieken in dit hoofdstuk is de 'nullijn' het stedelijk gemiddelde. De scores van de afzonderlijke wijken worden vervolgens vergeleken met deze nullijn.

Deze wijze van rapporteren is conform de wensen van de landelijke projectgroep CtC en is overeenkomstig met de wijze waarop in de VS naar de gegevens uit jongerenonderzoeken CtC wordt gekeken. In de VS worden z-scores met afwijkingen van tenminste + 0,25 of - 0,25 als 'opmerkelijk of betekenisvol' beschouwd.

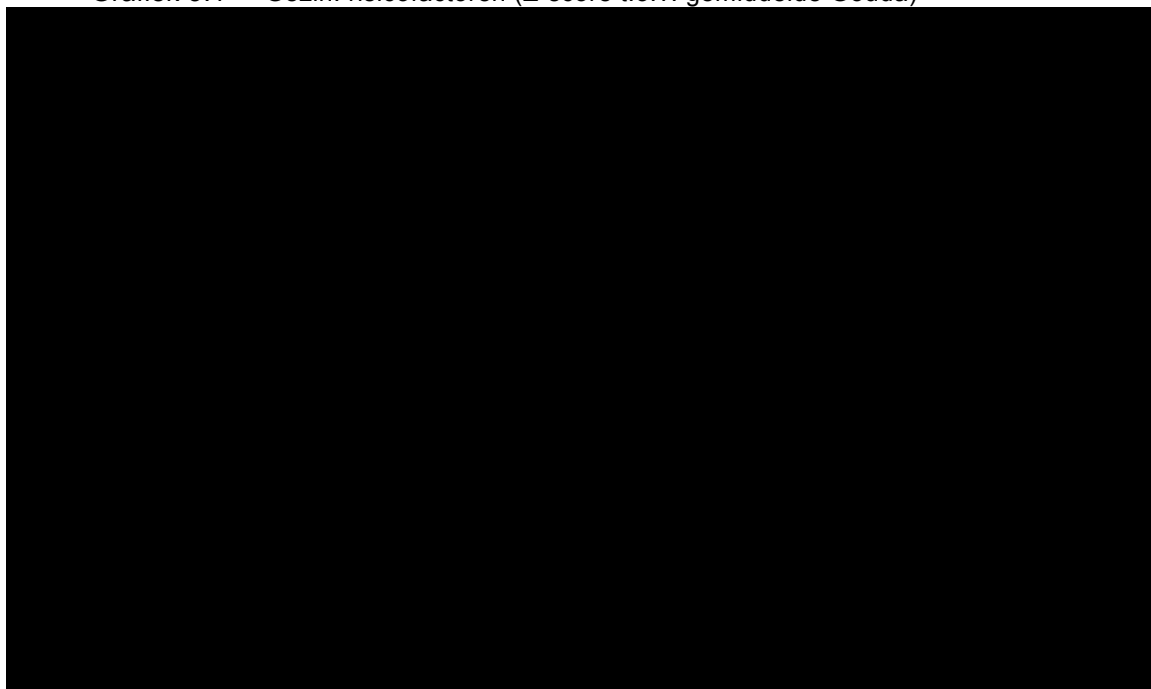
De resultaten over de risico- en beschermende factoren worden per domein gepresenteerd. De domeinen zijn gezin, school, kinderen en jongeren en wijk. Voor tabellen met ruwe scores wordt verwezen naar bijlage 2.

5.1 Inleiding

In de paragrafen 5.2 en 5.3 worden de z-scores op de verschillende risico- en beschermende factoren weergegeven voor de wijken in Gouda. Net als bij de ruwe scores geldt dat hoe hoger de score is, hoe sterker de factor in de desbetreffende wijk aanwezig is. Gaat het om een risicofactor dan moet een hoge positieve score negatief worden geïnterpreteerd. Er is dan sprake van meer risico. Gaat het daarentegen om een beschermende factor dan is een hoge positieve score gunstig. In dit geval biedt de factor bescherming.

5.2 Risicofactoren

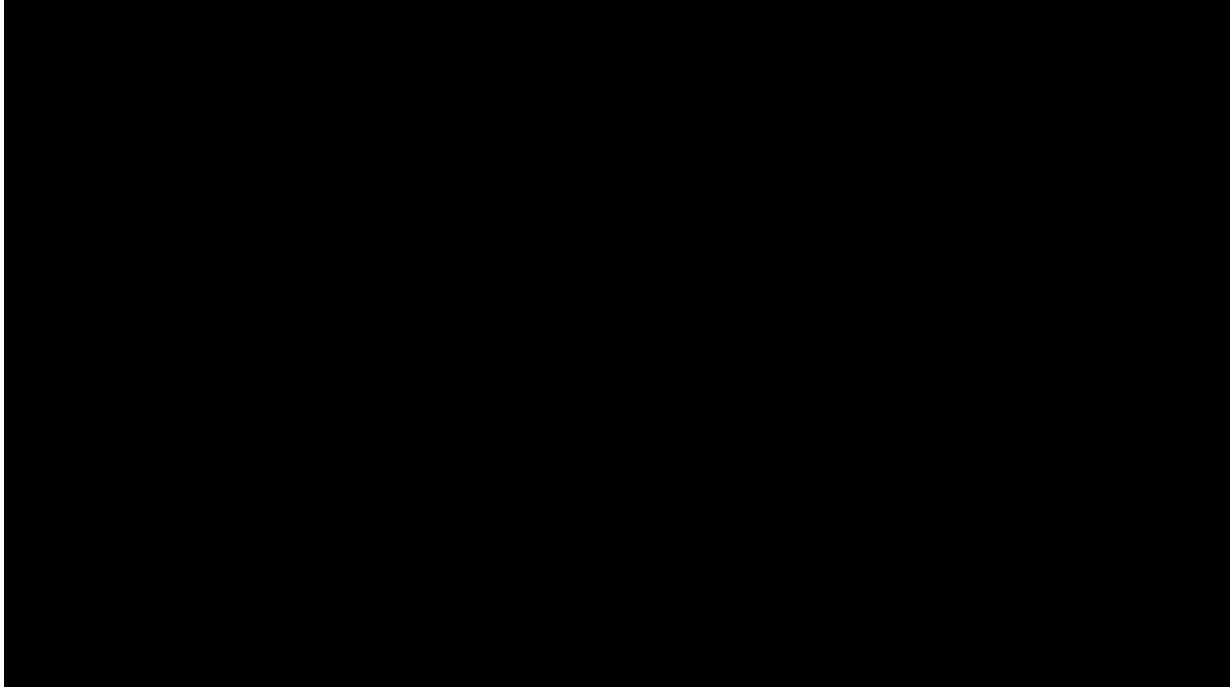
Grafiek 5.1 Gezin: risicofactoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

Hoewel de scores binnen het gezinsdomein wel allemaal boven of onder de nullijn vallen, blijven de afwijkingen onder de grens van 0.25 en zijn ze dus niet noemenswaardig.

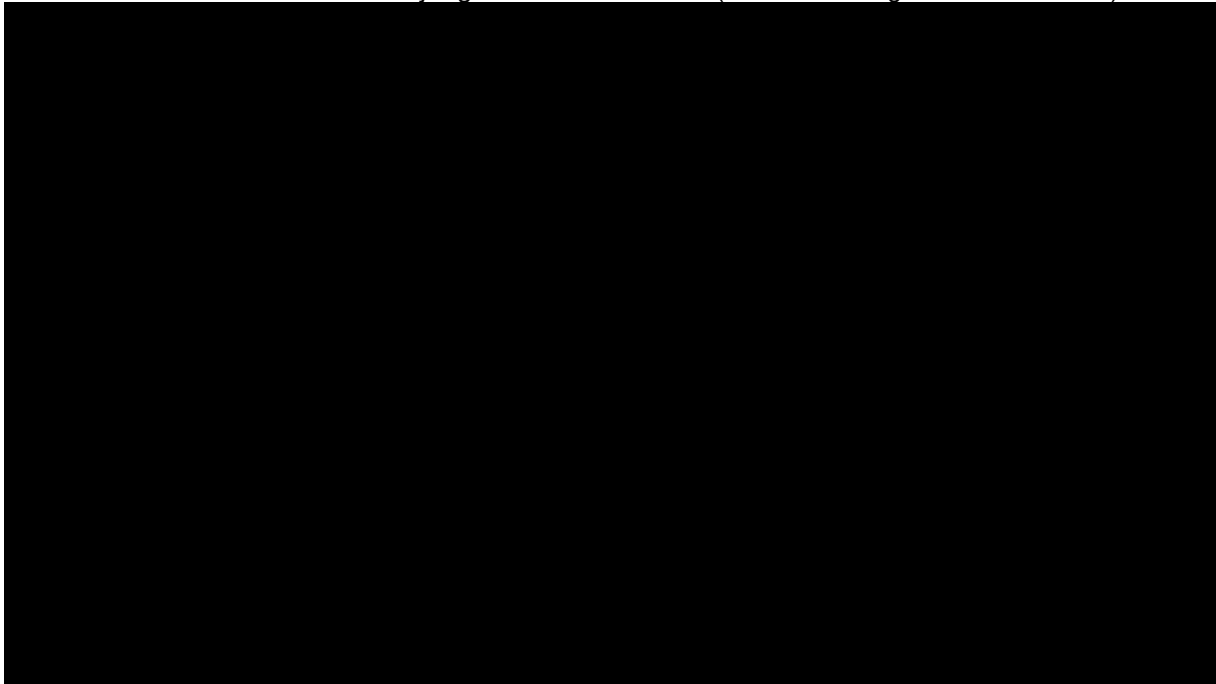
Wel vinden we op de factor 'problemen met gezinsmanagement' een bijna noemenswaardig lage - en dus gunstige - score in de wijk Korte Akkeren. Dit indiceert dat de jongeren in Korte Akkeren over het algemeen opgroeien in gezinnen waarin de ouders op een goede manier leiding geven aan hun kinderen. In Kort Haarlem wordt juist een hoge - en dus ongunstige - score op deze factor gevonden. Ook wordt in deze wijk hoog - en dus ongunstig - gescoord op de factor 'positieve houding van ouders ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik'. Doordat de ouders over het algemeen niet geheel afkeurend ten opzichte van het gebruik van deze middelen staan, zullen de jongeren in deze wijk sneller geneigd zijn tot het ontwikkelen van problematisch alcohol- of drugsgerelateerd gedrag.

Grafiek 5.2 School: risicofactoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

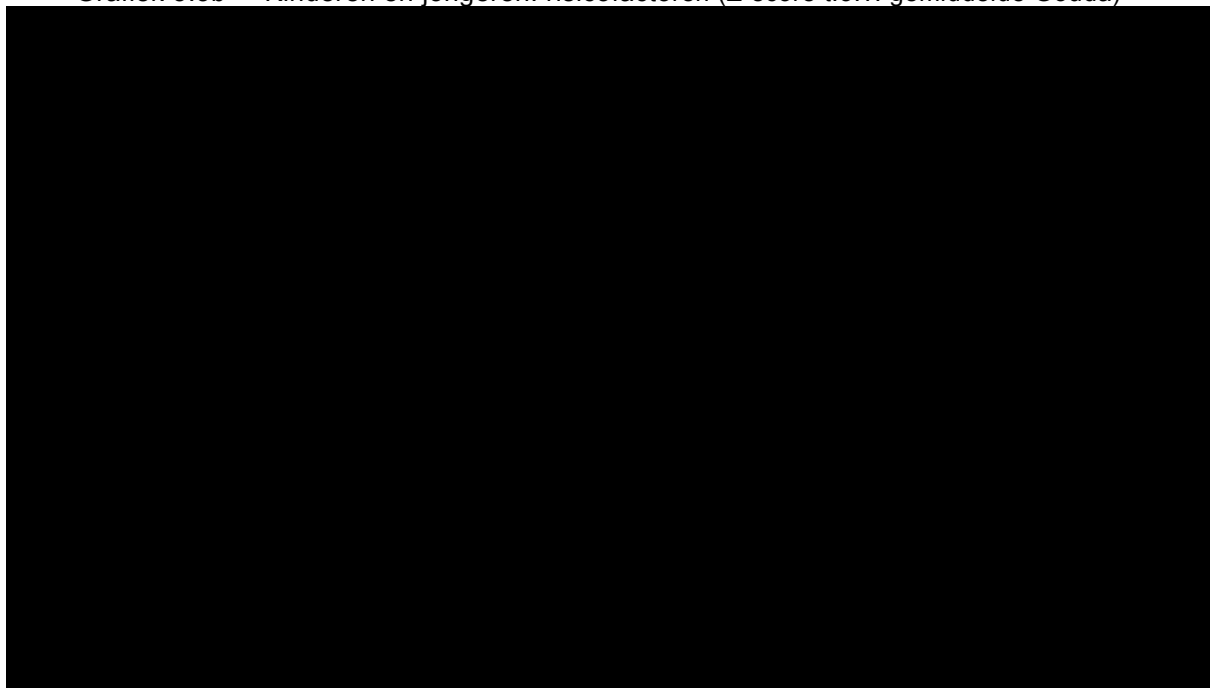

Ook de verschillen tussen de scores die in de wijken behaald zijn op het domein 'school' zijn zeer klein in vergelijking met het gemiddelde. Dit betekent dat er op gemeentelijk niveau geen wijken aan te wijzen zijn waarin aan school gerelateerde problemen een risico vormen. Wel valt op dat de wijk Korte Akkeren een gunstige (maar niet opmerkelijke) score heeft op de factor 'gebrek aan binding'. Dit betekent dat de jongeren zich in deze wijk over het algemeen verbonden voelen met hun school en gemotiveerd zijn om er naar toe te gaan.

Grafiek 5.3a Kinderen en jongeren: risicofactoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

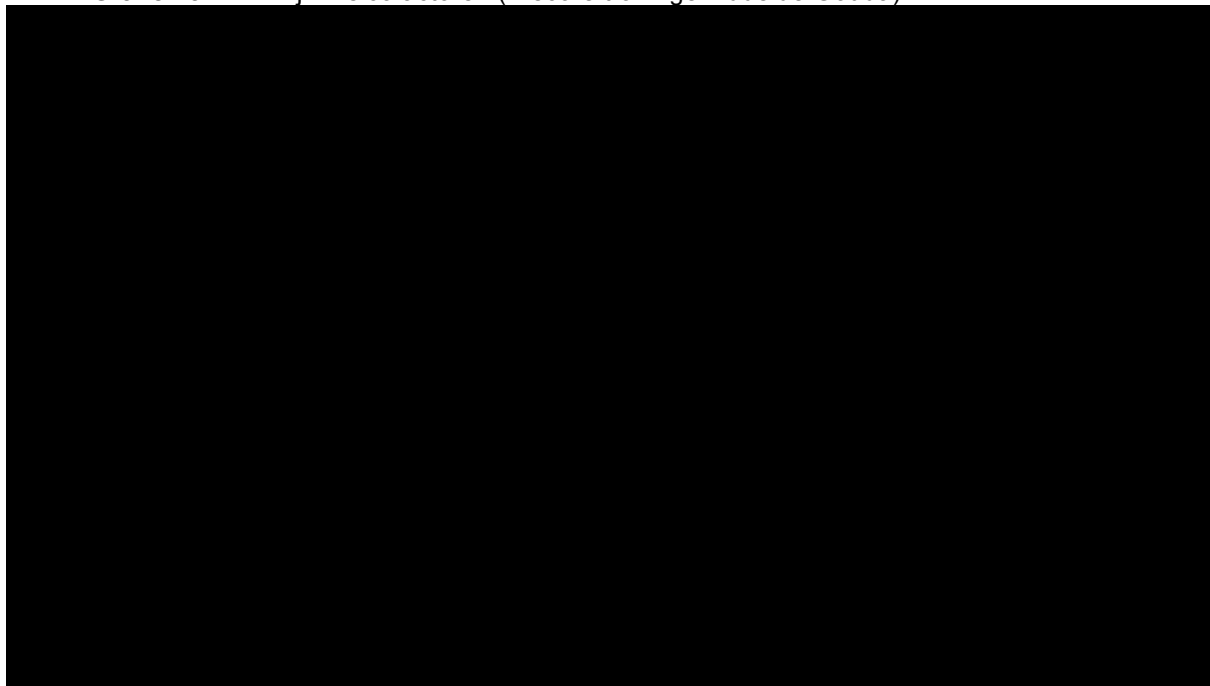

Grafiek 5.3b Kinderen en jongeren: risicofactoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

Ook binnen het domein 'kinderen en jongeren' zijn geen risicofactoren gevonden die opmerkelijk afwijken van het gemiddelde. Wel scoort Binnenstad/Nieuwe Park op zes van de acht factoren boven de nullijn, wat gunstig is. De verschillen ten opzichte van de nullijn zijn op de factoren 'vroeg begin van antisociaal gedrag' en 'positieve houding van ouders t.a.v. antisociaal gedrag' het grootst.

Grafiek 5.4 Wijk: risicofactoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

Binnen het domein 'wijk' worden wel enkele opmerkelijke verschillen gevonden. Zo behalen de jongeren in Korte Akkeren en Kort Haarlem een opmerkelijk hoge score (en dus ongunstig) op de factor 'gebrek aan organisatie in de wijk'. Dit betekent dat er in deze wijk veel rommel en graffiti op straat is en dat er sprake is van misdaad en drugshandel. In Bloemendaal en Plaswijck wordt op deze factor opmerkelijk laag (en dus gunstig) gescoord. Hieruit kan geconcludeerd worden dat rommel, graffiti, misdaad en drugshandel geen probleem vormen in deze wijken.

Verder blijkt uit de resultaten dat er in Korte Akkeren sprake is van een hoge doorstroming in de wijk. Inwoners van wijken die zich kenmerken door een hoge mate van mobiliteit blijken een groter risico op drugs –of misdaadproblemen te lopen. Hoe meer mensen binnen een wijk verhuizen, des te groter het risico op zowel crimineel gedrag, als drugsproblemen binnen families.

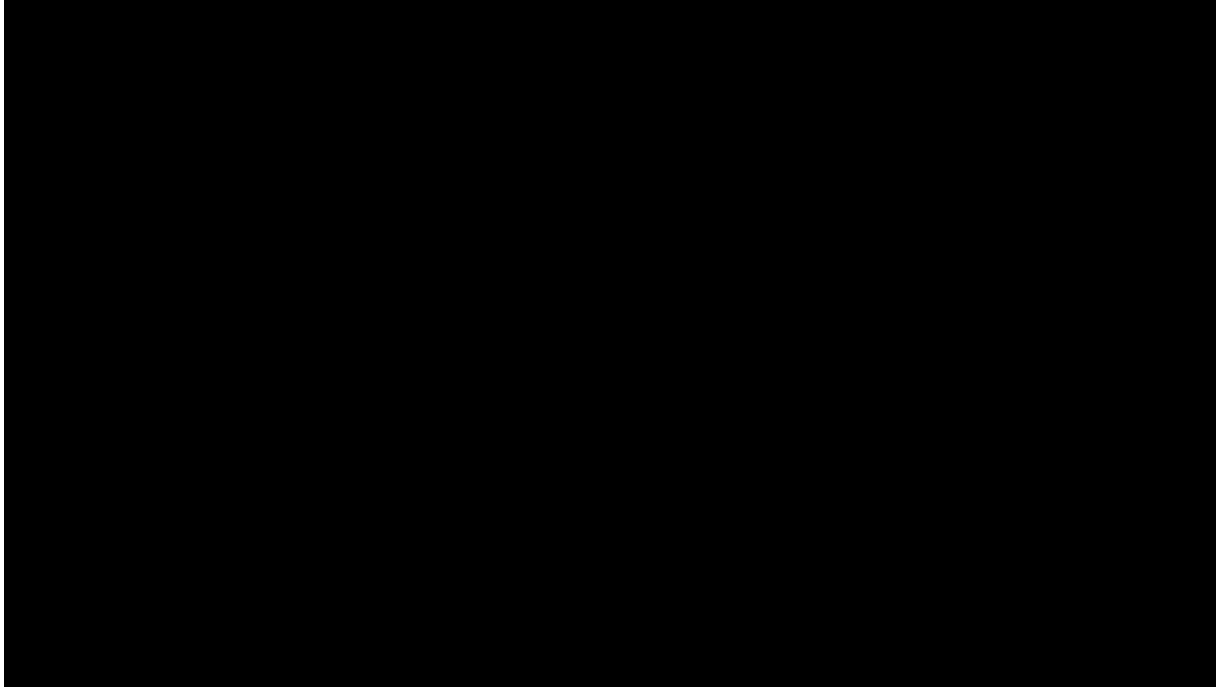
Een andere opmerkelijke score wordt behaald op de factor 'verkrijgbaarheid van drugs en wapens'. In Korte Akkeren wordt opmerkelijk hoog (en dus ongunstig) op deze factor gescoord. Dit houdt in harddrugs en wapens in deze wijk makkelijk te verkrijgen zijn. In de wijken Bloemendaal en Noord/Achterwillens wordt juist opmerkelijk onder de nullijn gescoord op deze factor. Dit betekent dat harddrugs en wapens relatief moeilijk verkrijgbaar zijn.

Tot slot de factor 'normen die antisociaal gedrag bevorderen': Hoewel geen van de wijken opmerkelijk afwijkt van het gemiddelde, wordt in Korte Akkeren wel een behoorlijk positief verschil ten opzichte van dit gemiddelde gevonden. Dit kan voorzichtig geïnterpreteerd worden als indicatie dat er in deze wijk sprake is van normen die dergelijk gedrag bevorderen.

5.3 Beschermende factoren

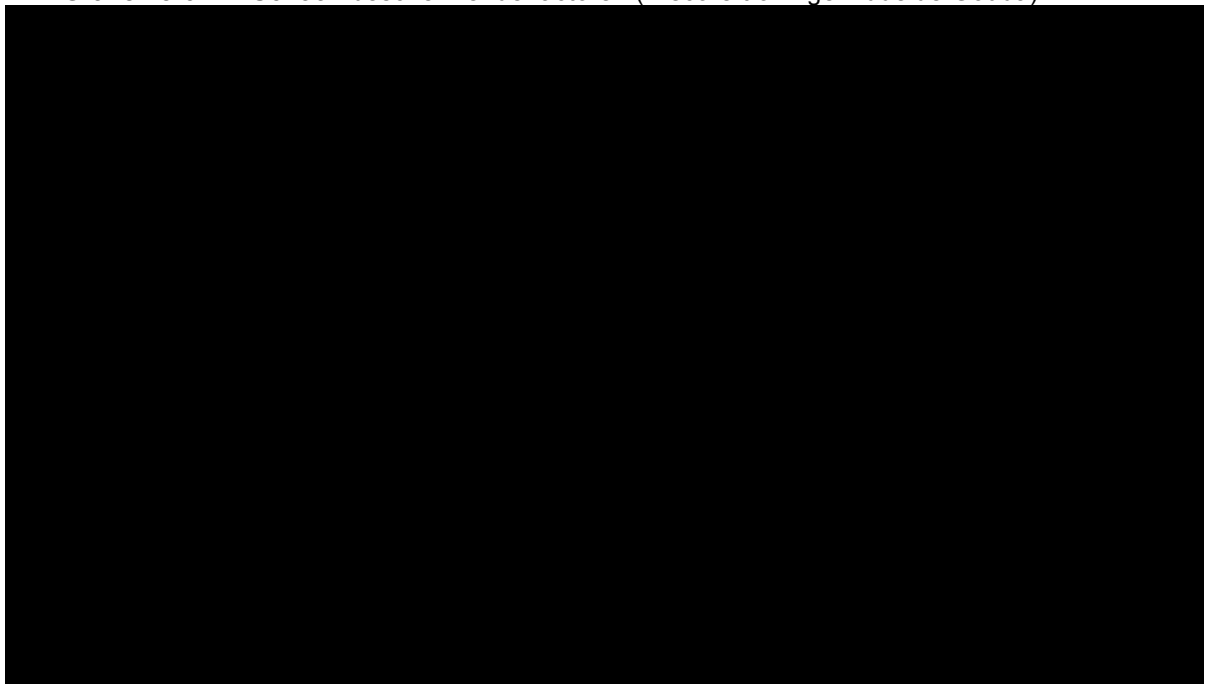
In deze paragraaf worden de scores van de wijken op de beschermende factoren vergeleken met het gemiddelde van Gouda. Hoe hoger de score, hoe sterker de factor in de wijk aanwezig is.

Grafiek 5.5 Gezin: beschermende factoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

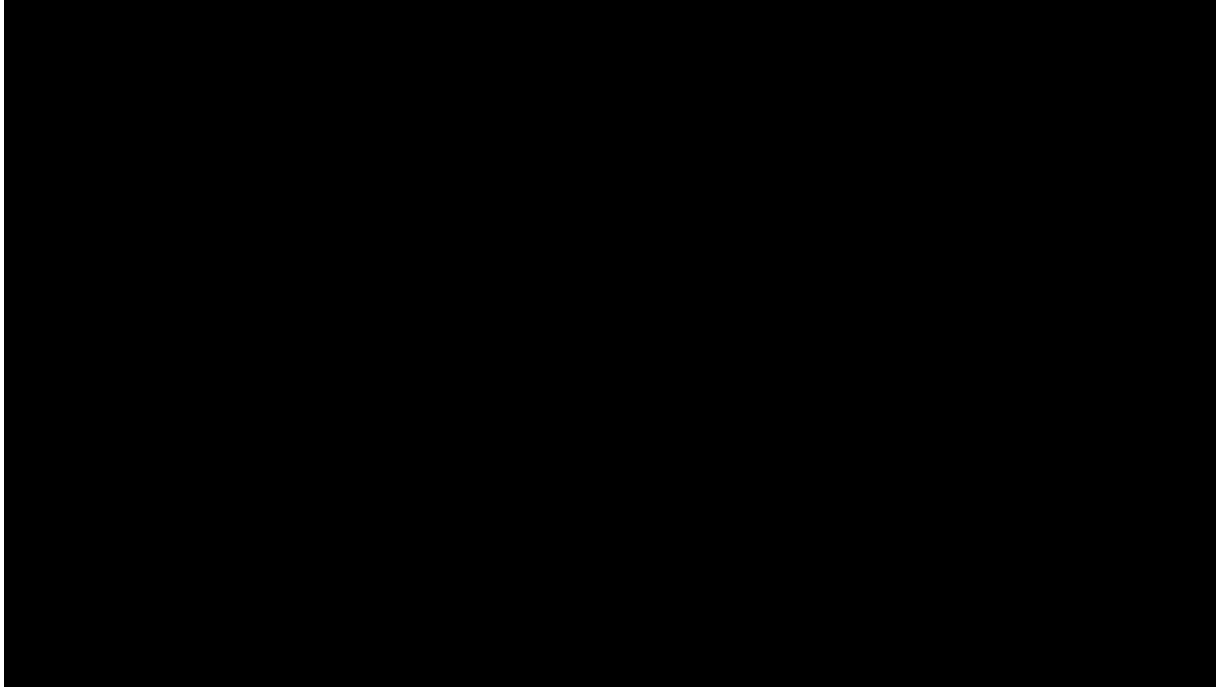
Binnen het domein 'gezin' worden geen noemenswaardige verschillen tussen de wijken in Gouda gevonden. Wel valt op dat alle scores van de wijk Binnenstad/Nieuwe Park onder de nullijn liggen. Hoewel de verschillen ten opzichte van de nullijn de kritieke grens van -0.25 niet overschrijden, kan dit een indicatie zijn dat jongeren in deze wijk weinig bescherming ondervinden vanuit de gezinsfactoren. Voor de wijk Korte Akkeren geldt juist het omgekeerde: alle scores liggen –hoewel niet noemenswaardig– boven de nullijn. Dit betekent de jongeren in deze wijk te maken kunnen hebben met een beschermende functie van de factoren die binnen het gezinsdomein vallen.

Grafiek 5.6 School: beschermende factoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

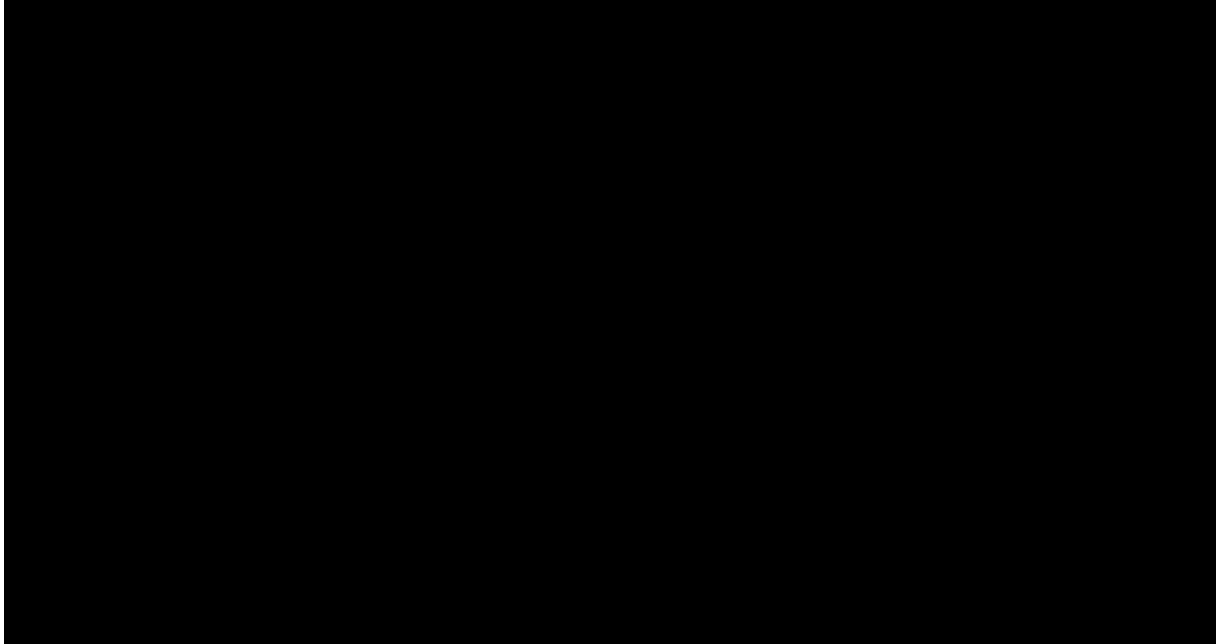

Binnen het domein 'school' zijn de verschillen niet noemenswaardig.

Grafiek 5.7 Kinderen en jongeren: beschermende factoren (Z-score t.o.v. gemiddelde Gouda)

Ook voor de beschermende factoren binnen het domein 'kinderen en jongeren' worden geen opmerkelijke verschillen gevonden ten opzichte van het gemiddelde in Gouda. De meeste scores liggen zelfs heel dicht tegen de nullijn. Wel heeft de wijk Binnenstad/Nieuwe Park een relatief hoge –maar niet opmerkelijke– score op de factor 'sociale vaardigheden'. Dit betekent dat de jongeren in deze wijk beter weten hoe zij moeten omgaan met vreemde, onbekende situaties. In Korte Akkeren wordt hoog –maar niet opmerkelijk– gescoord op de factor religie. Dit betekent dat de jongeren in deze wijk hebben aangegeven dat religie een belangrijke rol speelt in hun leven.

Binnen het wijkdomein worden op de beschermende factoren geen opmerkelijke scores gevonden. Wel wordt opgemerkt dat de score die op de factor 'mogelijkheden voor positieve betrokkenheid' behaald is, in Kort Haarlem bijna opmerkelijk lager (en dus ongunstiger) is dan het gemiddelde. Deze factor meet in hoeverre jongeren de kans hebben om binnen hun buurt positief of sociaal wenselijk gedrag te vertonen, zoals meedoen aan activiteiten of clubs in het buurthuis. Kennelijk is er in Kort Haarlem gebrek aan dit soort activiteiten voor jongeren.

5.4 Samenvatting

In deze samenvatting worden voor iedere risico- en beschermende factor binnen ieder domein de belangrijkste (dat wil zeggen de opmerkelijke) bevindingen kort weergegeven.

Risicofactoren:

- Gezin: geen opmerkelijke verschillen.
- School: geen opmerkelijke verschillen.
- Kinderen en jongeren: geen opmerkelijke verschillen.
- Wijk: in Korte Akkeren en in Kort Haarlem wordt opmerkelijk hoog (en dus ongunstig) gescoord op de factor 'gebrek aan organisatie in de wijk'. Een opmerkelijk lage (en dus gunstige) score op deze factor wordt behaald in de wijken Bloemendaal en Plaswijck. Verder is gebleken dat er in Korte Akkeren sprake is van een hoge doorstroming in de wijk. Ook zijn in deze wijk wapens en drugs relatief makkelijk te verkrijgen. In de wijken Bloemendaal en Noord/Achterwillens hebben de jongeren aangegeven dat er juist weinig in wapens en harddrugs wordt gehandeld.

Beschermende factoren:

- Gezin: geen opmerkelijke verschillen.
- School: geen opmerkelijke verschillen.
- Kinderen en jongeren: geen opmerkelijke verschillen.
- Wijk: geen opmerkelijke verschillen.

6 Conclusie

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevinden per wijk beschreven.

6.1 Binnenstad/Nieuwe Park

Achtergrondkenmerken

Wat betreft de achtergrondkenmerken wijkt de wijk Binnenstad/Nieuwe park nauwelijks af van de gemiddelden die voor Gouda zijn gevonden.

Probleemgedrag

- Geweld: in Binnenstad/Nieuwe Park vinden de meeste bedreigingen voor geld plaats;
- Jeugddelinquentie: geen grote verschillen;
- Roken, alcohol en drugs: ten opzichte van het gemiddelde in Gouda wordt er in Binnenstad/Nieuwe Park meer gedronken;
- Schoolverzuim: in Binnenstad/Nieuwe Park worden jongeren het vaakst de klas uit gestuurd;
- Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag: in Binnenstad/Nieuwe park wonen de meeste jongeren die hebben aangegeven dat zij de een condoom hebben gebruikt de laatste keer dat zij met een onvaste partner naar bed gingen;
- Depressie: van alle wijken in Gouda, geven de jongeren in Binnenstad/Nieuwe Park het minst vaak aan dat zij last hebben van sombere gevoelens en gedachten.

Risicofactoren

- Gezin: geen bijzonderheden;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: op 6 van de 8 factoren binnen het domein 'kinderen en jongeren' behalen de jongeren in Binnenstad/Nieuwe Park een verhoogde –en dus ongunstige- score. Hoewel de scores niet noemenswaardig hoog zijn, is dit wel een aanwijzing dat de jongeren in Binnenstad/Nieuwe Park weinig bescherming vanuit de factoren binnen dit domein ondervinden;
- Wijk: op de factor 'verkrijgbaarheid van wapens en harddrugs' werd een bijna opmerkelijk hoge score gevonden. Dit kan betekenen dat wapens en harddrugs in deze wijk makkelijker verkrijgbaar zijn dan in andere wijken.

Beschermende factoren

- Gezin: binnen dit domein worden in Binnenstad/Nieuwe Park geen opmerkelijke scores behaald. Wel valt op dat alle scores onder de nul lijn liggen;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;
- Wijk: geen bijzonderheden.

6.2 Korte Akkeren

Achtergrondkenmerken

- **Etniciteit/taalachtergrond:** Korte Akkeren kenmerkt zich door het relatief hoge percentage Marokkaanse jongeren dat woonachtig is. Hiermee correspondeert het lagere percentage jongeren met een Nederlandse taalachtergrond;
- **Opleidingsniveau:** in Korte Akkeren volgen veel jongeren een VMBO-opleiding. Weinig jongeren doen VWO. Het opleidingsniveau van de ouders ligt ook lager dan gemiddeld in Gouda het geval is;
- **Arbeidssituatie ouders:** gezinnen met twee werkende ouders komen minder vaak voor in Korte Akkeren.

Probleemgedrag

- **Geweld:** in Korte Akkeren hebben relatief weinig jongeren aangegeven dat zij de afgelopen 12 maanden iets vernield hebben op straat. Bij de overige gewelddadige gedragingen werden met het gemiddelde vergelijkbare percentages gevonden;
- **Jeugddelinquentie:** geen bijzonderheden;
- **Alcohol, roken en drugs:** van alle wijken in Gouda, wordt er het minst gedronken in Korte Akkeren;
- **Schoolverzuim:** de jongeren in Korte Akkeren hebben iets vaker dan gemiddeld aangegeven dat zij de afgelopen 12 maanden de klas uitgestuurd zijn;
- **Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag:** in Korte Akkeren wonen minder jongeren die hebben aangegeven dat zij onveilig vrijen niet uitsluiten c.q. wel eens gedaan hebben;
- **Depressie:** de jongeren in Korte Akkeren zijn het meest geneigd aan te geven dat zij sombere gevoelens en/of gedachten hebben. Met de stelling 'Over het algemeen ben ik geneigd te denken dat ik een mislukking ben' is 15% van de jongeren het eens en met de stelling 'In het afgelopen jaar voelde ik me meestal depressief en verdrietig, terwijl ik me ook af en toe OK voelde' maar liefst 27%.

Risicofactoren

- **Gezin:** uit de resultaten blijkt dat op de factor 'problemen met gezinsmanagement' bijna opmerkelijk negatief gescoord wordt. Dit betekent dat de jongeren in Korte Akkeren over het algemeen opgroeien in gezinnen waarin voldoende toezicht van de ouders is;
- **School:** geen bijzonderheden;
- **Kinderen en jongeren:** op 6 van de 8 factoren binnen het domein 'kinderen en jongeren' behalen de jongeren in Binnenstad/Nieuwe Park een verhoogde –en dus ongunstige– score. Hoewel de scores niet noemenswaardig hoog zijn, is dit wel een aanwijzing dat de jongeren in Binnenstad/Nieuwe Park weinig bescherming vanuit de factoren binnen dit domein ondervinden;
- **Wijk:** binnen het wijkdomein scoren drie van de vier risicofactoren noemenswaardig hoog en dus ongunstig. Ten eerste hebben de jongeren aangegeven dat zij vinden dat er een gebrek aan organisatie is in de wijk waar ze in opgroeien. Ten tweede zijn wapens en harddrugs gemakkelijk te verkrijgen en ten derde gaven de jongeren aan dat er sprake is van een hoge doorstroming in de wijk. Op de vierde factor 'normen die antisociaal gedrag bevorderen' werd ook een verhoogde score gevonden, maar deze score was net niet hoog genoeg om als noemenswaardig beschouwd te kunnen worden.

Beschermende factoren

- Gezin: Korte Akkeren scoort op alle drie de beschermende factoren die binnen dit domein vallen boven de nullijn, en dus gunstig. De verschillen zijn echter niet noemenswaardig groot;
- School: de jongeren in Korte Akkeren hebben aangegeven dat zij in mindere mate betrokken worden bij hun school. Het verschil ten opzichte van de nullijn is niet noemenswaardig groot, maar kan toch betekenen dat de jongeren vinden dat zij op school weinig kansen krijgen om positief of sociaal wenselijk gedrag te vertonen;
- Kinderen en jongeren: de score op de factor 'religie' is enigszins verhoogd (niet noemenswaardig). Dit betekent dat religie en/of spiritualiteit belangrijk is voor veel jongeren in Korte Akkeren;
- Wijk: geen bijzonderheden.

6.3 Bloemendaal

Achtergrondkenmerken

- Etniciteit/taalachtergrond: de verdeling autochtoon/allochtoon is in Bloemendaal vergelijkbaar met het gemiddelde;
- Opleidingsniveau: in Bloemendaal wonen relatief veel jongeren die VWO doen. Ook wonen er iets meer jongeren waarvan één of beide ouders hoog zijn opgeleid;
- Arbeidssituatie ouders: geen bijzonderheden.

Probleemgedrag

- Geweld: geen bijzonderheden;
- Jeugddelinquentie: geen bijzonderheden;
- Alcohol, roken en drugs: geen bijzonderheden;
- Schoolverzuim: het aantal jongeren dat in Bloemendaal heeft aangegeven de afgelopen 4 weken een hele dag gespijeld te hebben, is met 7% bijna twee keer zo hoog als het gemiddelde in Gouda;
- Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag: geen bijzonderheden;
- Depressie: geen bijzonderheden.

Risicofactoren

- Gezin: geen bijzonderheden;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;
- Wijk: Bloemendaal scoort op alle risicofactoren binnen het wijkdomein onder de nullijn en dus gunstig. Op twee factoren wordt opmerkelijk gescoord. Deze factoren zijn 'gebrek aan organisatie in de wijk' en 'verkrijgbaarheid van wapens en harddrugs'. Op de factor 'gebrek aan binding met de wijk' wordt bijna opmerkelijk gunstig gescoord. Uit de resultaten kan worden geconcludeerd dat de jongeren in Bloemendaal niet aan wijkgerelateerde risicofactoren worden blootgesteld.

Beschermende factoren

- Gezin: geen bijzonderheden;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;
- Wijk: geen bijzonderheden.

6.4 Plaswijck

Achtergrondkenmerken

- Etniciteit/taalachtergrond: de verdeling autochtoon/allochtoon is in Plaswijck vergelijkbaar met het gemiddelde;
- Opleidingsniveau ouders: in Plaswijck wonen meer jongeren waarvan één of beide ouders hoog zijn opgeleid;
- Arbeidssituatie ouders: in Plaswijck groeien iets meer jongeren op in een gezin waarin beide ouders een baan hebben.

Probleemgedrag

Uit de resultaten is gebleken dat de jongeren in Plaswijck op geen van de ondervraagde probleemgedragingen afwijken van de rest van de jongeren in Gouda.

Risicofactoren

- Gezin: geen bijzonderheden;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;
- Wijk: op alle risicofactoren binnen het wijkdomein worden in Plaswijck lage scores behaald. Dit moet als gunstig worden geïnterpreteerd. Op de factor 'gebrek aan organisatie in de wijk' is sprake van een opmerkelijke score.

Beschermende factoren

Op de beschermende factoren werden geen opmerkelijke verschillen gevonden.

6.5 Noord/Achterwillens

Achtergrondkenmerken

- Etniciteit/taalachtergrond: in Noord/Achterwillens wonen meer jongeren met een Nederlandse etniciteit. Vergeleken met het gemiddelde wonen er minder Marokkaanse jongeren in deze wijk;
- Opleidingsniveau ouders: geen bijzonderheden;
- Arbeidssituatie ouders: geen bijzonderheden.

Probleemgedrag

- Geweld: geen bijzonderheden;
- Jeugddelinquentie: geen bijzonderheden;
- Roken, alcohol en drugs: Uit de resultaten is gebleken dat de jongeren in Noord/Achterwillens vaker aangeven dat zij de afgelopen maand hebben gerookt;
- Schoolverzuim: in Noord/Achterwillens wonen minder jongeren die hebben aangegeven dat zij de afgelopen 12 maanden de klas uitgestuurd zijn;
- Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag: iets meer jongeren hebben in deze wijk aangegeven dat zij onveilig vrijen niet uitsluiten c.q. wel eens gedaan;
- Depressie: geen bijzonderheden.

Risicofactoren

- Gezin: geen bijzonderheden;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;
- Wijk: op de factor 'verkrijgbaarheid van wapens en harddrugs' wordt een opmerkelijk negatieve score gevonden. Dit is gunstig.

Beschermende factoren

- Gezin: geen bijzonderheden;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;
- Wijk: geen bijzonderheden.

6.6 Kort Haarlem

Achtergrondkenmerken

- Etniciteit/taalachtergrond: de verdeling autochtoon/allochtoon is in Kort Haarlem vergelijkbaar met het gemiddelde;
- Opleidingsniveau ouders: geen bijzonderheden;
- Arbeidssituatie ouders: in Kort Haarlem wonen iets meer jongeren met twee werkende ouders.

Probleemgedrag

- Geweld: geen bijzonderheden;
- Jeugddelinquentie: geen bijzonderheden;
- Roken, alcohol en drugs: uit de resultaten is gebleken dat de jongeren in Kort Haarlem vaker aangeven dat zij de afgelopen maand alcohol hebben gedronken. Ook hebben zij aangegeven meer alcohol te drinken dan hun plaatsgenoten;
- Schoolverzuim: de jongeren in Kort Haarlem hebben iets vaker dan gemiddeld aangegeven dat zij de afgelopen 12 maanden de klas uitgestuurd zijn;
- Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag: iets minder jongeren hebben in deze wijk aangegeven dat zij onveilig vrijen niet uitsluiten c.q. wel eens gedaan;
- Depressie: geen bijzonderheden.

Risicofactoren

- Gezin: hoewel er binnen het gezinsdomein geen opmerkelijke verschillen ten opzichte van het gemiddelde zijn gevonden, scoren twee factoren wel hoog, dit zijn 'problemen met gezinsmanagement' en 'positieve houding van ouders ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik';
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;
- Wijk: op de factor 'gebrek aan organisatie in de wijk' wordt opmerkelijk hoog gescoord. Kennelijk is de wijk dus niet goed georganiseerd. Op de factor 'hoge mate van doorstroming' wordt een enigszins verlaagde score gevonden. Dit kan er op duiden dat er weinig mobiliteit is in deze wijk.

Beschermende factoren

- Gezin: geen bijzonderheden;
- School: geen bijzonderheden;
- Kinderen en jongeren: geen bijzonderheden;

- Wijk: een niet noemenswaardig lage score wordt gevonden op de factor 'mogelijkheid voor positieve betrokkenheid'. Dit is een indicatie dat er weinig activiteiten voor de jongeren georganiseerd worden in deze buurt.

6.7 Goverwelle/Oost

Achtergrondkenmerken

- Etniciteit/taalachtergrond: de verdeling autochtoon/allochtoon is in Goverwelle/Oost vergelijkbaar met het gemiddelde;
- Opleidingsniveau ouders: geen bijzonderheden;
- Arbeidssituatie ouders: in Kort Haarlem wonen iets meer jongeren met twee werkende ouders.

Probleemgedrag

- Geweld: geen bijzonderheden;
- Jeugddelinquentie: geen bijzonderheden;
- Roken, alcohol en drugs: vergeleken met het gemiddelde hebben minder jongeren in Goverwelle/Oost aangegeven dat zij de afgelopen maand hebben gerookt. Ook het alcoholgebruik ligt in deze wijk iets lager;
- Schoolverzuim: geen bijzonderheden;
- Aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag: geen bijzonderheden;
- Depressie: geen bijzonderheden.

Risicofactoren

Op de risicofactoren werden geen opmerkelijke verschillen gevonden.

Beschermende factoren

Ditzelfde geldt voor de beschermende factoren.

Literatuur

DSP-Groep (2000). *Communities That Care: Toelichting op vertaling en aanpassing van 1) CtC risico- en beschermende factorenmodel en 2) onderzoeksinstrumenten effectmeting CtC*. Amsterdam: DSP-groep.

Geldrop, M. & Van Dijk, A. G. (2003). *Aanpassing scholierenenquête*. Amsterdam: DSP-groep.

Hawkins, J. D., Catalano, R. F. & Miller, J. Y. (1992). Risk and protective factors for alcohol and other drug problems in adolescence and early childhood: Implications for substance abuse prevention. *Psychological Bulletin*, 112, 64-105.

Hawkins, J. D., Arthur, M. W. & Catalano, R. F. (1995). Preventing substance abuse. In M. Tonry & D. Farrington (Eds.), *Building a safer society, Strategic approaches to crime prevention. crime and justice A review of research* (Vol. 19, pp. 343-427). Chicago: University of Chicago Press.

Hawkins, J. D. (1999). Preventing crime and violence through Communities that Care. *European Journal on criminal on Criminal Policy and Research*, 7, 443-458.

Ince, D., Beumer, M., Jonkman, H. & Vergeer, M. (2004). *Veelbelovend en effectief. Overzicht van preventieprojecten- en programma's in de domeinen Gezin, School, Kinderen en jongeren, Wijk*. Tweede volledig herziene druk. Utrecht: NIZW.

Jonkman, H., Boers, R., Van Dijk, A. G. & Rietveld, M. (2006). *Wijken gewogen. Gedrag van jongeren in kaart gebracht*. Utrecht: NIZW.

Van Dijk, A. G., Geldorp, M. & Tulner, H. (2002). *Tussenrapportage evaluatie vier pilotprojecten CtC*. Amsterdam: DSP-Groep.

Van Dijk, A. G., Flight, S., Geldorp, M. & Tulner, H. (2004). *Eindrapportage evaluatie vier pilotprojecten CtC*. Amsterdam: DSP-Groep.

Bijlagen

Bijlage 1 Toelichting risico- en beschermende factoren

B 1.1 Risicofactoren

Domein gezin

FR1 Geschiedenis van probleemgedrag in het gezin

Als kinderen opgroeien in een gezin met een verleden van alcohol –of drugsverslaving is de kans groter dat zij deze later zelf ook zullen ontwikkelen. Ditzelfde geldt voor kinderen die opgroeien in een gezin met een verleden van crimineel gedrag.

FR2 Problemen met gezinsmanagement

Slechte gezinsleiding betekent dat er geen duidelijk beeld bestaat van gewenst gedrag, dat ouders hun kinderen onvoldoende in de gaten houden en begeleiden en dat ouders excessieve of inconsequente straffen opleggen. Als kinderen opgroeien in een gezin dat slecht geleid wordt, lopen ze meer risico op het ontstaan van probleemgedrag.

FR3 Conflicten in het gezin

Voortdurende en grote conflicten tussen hoofdverzorgers onderling of tussen hoofdverzorgers en kinderen vergroten de kans op de ontwikkeling van probleemgedrag bij kinderen die opgroeien in dergelijke gezinnen. Gebleken is dat conflicten tussen familieleden van grotere invloed op het ontstaan van probleemgedrag dan de gezinsstructuur.

FR4 Positieve houding van ouders ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik

Een positieve houding van ouders met betrekking tot alcohol- en drugsgebruik kan bij kinderen leiden tot een verhoogd risico op het ontstaan van aan alcohol- en drugsgerelateerde problemen.

FR5 Positieve houding van ouders ten aanzien van antisociaal gedrag

Ditzelfde geldt voor een positieve houding van ouders met betrekking tot antisociale gedragingen als diefstal, vernielingen en agressie. Wanneer de ouders positief tegenover deze gedragingen staan, zullen de kinderen eerder geneigd zijn deze gedragingen te vertonen.

Domein school

SR1 Leerachterstanden

Slechte schoolresultaten vanaf de laatste jaren van de basisschool wijzen op een verhoogde kans op drugsgebruik, criminaliteit, geweld, tienerzwangerschappen en vroegtijdig schoolverlaten. Vandaar dat aan de jongeren wordt gevraagd wat voor cijfers zij op school halen en of zij vinden dat ze betere schoolresultaten behalen dan hun klasgenoten.

SR2 Gebrek aan binding

Kinderen met een lage schoolbinding hebben vaak de betrokkenheid met de school verloren. Ook zijn zij minder gemotiveerd om naar school te gaan. Hierdoor lopen zij een verhoogd risico op het ontstaan van probleemgedragingen.

Domein kinderen en jongeren

IR1 Vervreemding en opstandigheid

Kinderen die het gevoel hebben dat zij buiten de maatschappij vallen kunnen recalcitrant gedrag gaan vertonen. Dit kan zich onder andere uiten in het zich niet houden aan regels of in het aannemen van een actief rebellerende houding tegenover de maatschappij. Deze kinderen lopen een verhoogd risico op drugsgebruik, criminaliteit en vroegtijdige schoolverlating.

IR2 Vroeg begin van antisociaal gedrag

Hoe eerder kinderen antisociaal gedrag vertonen, hoe groter de kans dat dit gedrag op latere leeftijd wordt voortgezet.

IR3 Vroeg begin van alcohol- en drugsgebruik

Ditzelfde geldt voor het vroegtijdig beginnen met roken, alcohol en drugs. Hoe eerder kinderen hiermee beginnen, hoe groter de kans dat hun gedrag later chronische vormen zal aannemen.

IR4 Positieve houding ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik

Op de basisschool zijn jongeren vaak tegen het gebruik van sigaretten, alcohol en drugs en kunnen zij zich vaak moeilijk voorstellen waarom mensen dergelijke middelen toch gebruiken. Op de middelbare school leren zij anderen kennen die deze middelen wel gebruiken en ontstaat er een grotere tolerantie. Daardoor lopen zij ook meer risico.

IR5 Positieve houding ten aanzien van antisociaal gedrag

Ditzelfde geldt voor de houding die kinderen hebben ten aanzien van antisociale gedragingen.

IR6 Omgang met vrienden die alcohol en drugs gebruiken

Kinderen die omgaan met leeftijdsgenoten die sigaretten roken, alcohol drinken of drugs gebruiken, lopen een verhoogd risico zullen geneigd zijn

IR7 Omgang met vrienden die probleemgedrag vertonen

Jongeren die omgaan met leeftijdsgenoten die probleemgedrag vertonen (zelfs jongeren uit evenwichtige gezinnen), lopen zelf veel meer risico deze problemen te vertonen.

Domein buurt/wijk

CR1 Gebrek aan binding met de wijk

Buurtten waar mensen weinig aansluiting hebben bij de buurt vertonen meer problemen met betrekking tot drugs, drugshandel, criminaliteit en geweld. Deze situatie doet zich niet alleen voor in arme wijken; ook beter gesitueerde buurten kampen met deze problemen.

CR2 Gebrek aan organisatie in de wijk

Ditzelfde geldt voor buurten waarin de organisatie gebrekkig is.

CR3 Hoge mate van doorstroming in de wijk

Inwoners van wijken die zich kenmerken door een hoge mate van mobiliteit blijken een groter risico op drugs –of misdaadproblemen te lopen. Hoe meer mensen binnen een wijk verhuizen, des te groter het risico op zowel crimineel gedrag, als drugsproblemen binnen families. Sommige jongeren verweeren zich tegen de negatieve effecten van mobiliteit door aanknopingspunten te zoeken binnen nieuwe gemeenschappen; anderen kunnen niet omgaan met de consequenties van frequente verhuizingen en hebben daardoor meer kans op problemen.

CR4 Verkrijgbaarheid van drugs en wapens

Hoe meer drugs er beschikbaar zijn in een wijk, des te groter het risico dat drugsgebruik zich binnen de wijk zal voordoen en dus ook dat jongeren drugs zullen gebruiken. Ook is in een groot aantal onderzoeken een verband aangetoond tussen verkrijgbaarheid van vuurwapens en geweld.

CR5 Maatschappelijke normen die antisociaal gedrag bevorderen

Jongeren lopen een verhoogd risico op probleemgedragingen als de normen ten aanzien van drugsgebruik, geweld of criminaliteit ontbreken of zelfs alleen al als hier onduidelijkheid over bestaat.

B 1.2 Beschermende factoren

Domein gezin

FP1 Hechtingssterkte gezin

De hechtingssterkte van het gezin wordt over het algemeen gezien als een factor die de kans op probleemgedragingen vermindert; hierbij kan men denken aan samen dingen ondernemen en het praten over problemen.

FP2 Mogelijkheden voor positieve betrokkenheid

Deze factor meet in hoeverre jongeren de kans hebben binnen het gezin om positief of sociaal wenselijk gedrag te vertonen.

FP3 Beloningen voor positieve betrokkenheid

Deze factor meet in hoeverre jongeren binnen het gezin beloond worden wanneer zij positief of sociaal wenselijk gedrag vertonen. Aan de jongeren is gevraagd of hun ouders wel eens laten weten dat zij trots op hen zijn en of de jongeren een compliment van hun ouders krijgen als zij iets goeds gedaan hebben.

Domein school

SP1 Mogelijkheden voor positieve betrokkenheid

Deze factor meet in hoeverre jongeren de kans hebben binnen de school om positief of sociaal wenselijk gedrag te vertonen, zoals buitenschoolse activiteiten of clubs.

SP2 Beloningen voor positieve betrokkenheid

Deze factor meet in hoeverre jongeren beloond worden voor positief gedrag door hun omgeving, in dit geval binnen de school.

Domein kinderen en jongeren

IP1 Gezonde opvattingen en duidelijke normen

Deze factor meet of de jongere beschikt over duidelijke normen omtrent wenselijk gedrag.

IP2 Sociale vaardigheden

Jongeren met betere sociale vaardigheden weten beter hoe zij om moeten gaan met nieuwe, vreemde of onaangename situaties.

IP3 Religie/spiritualiteit

Deze factor meet de mate van religieuze betrokkenheid van de jongere.

Domein buurt/wijk

CP1 Mogelijkheden voor positieve betrokkenheid

Deze factor meet in hoeverre jongeren de kans hebben om binnen hun buurt positief of sociaal wenselijk gedrag te vertonen, zoals meedoen aan activiteiten of clubs in het buurthuis.

CP2 Beloningen voor positieve betrokkenheid

Deze factor meet in hoeverre jongeren beloond worden voor positief gedrag door hun omgeving, in dit geval in de buurt.

Bijlage 2 Tabellen ruwe scores Gouda

B2.1 Tabellen risicofactoren (schaal 0 tot 100)

Tabel B2.1 Gezin

(Continued)

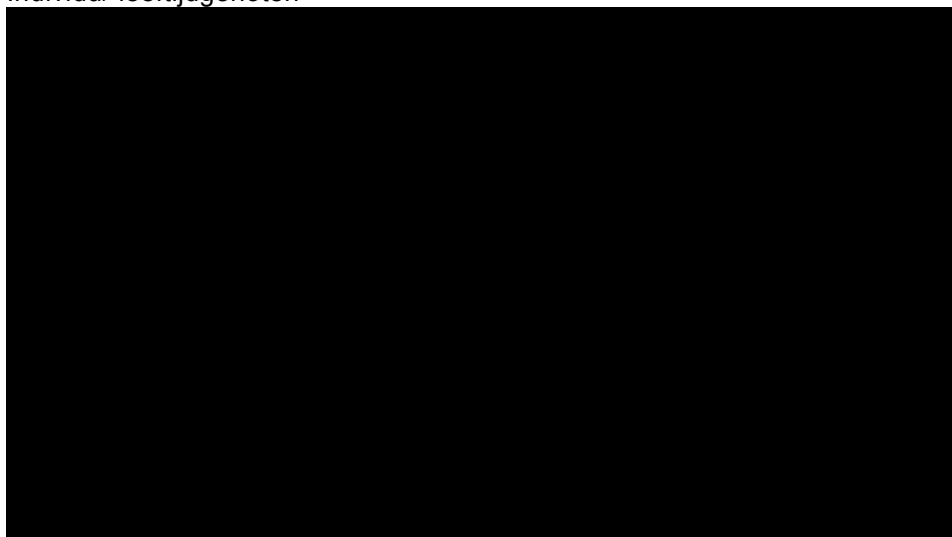
Tabel B2.2 School

[illegible]

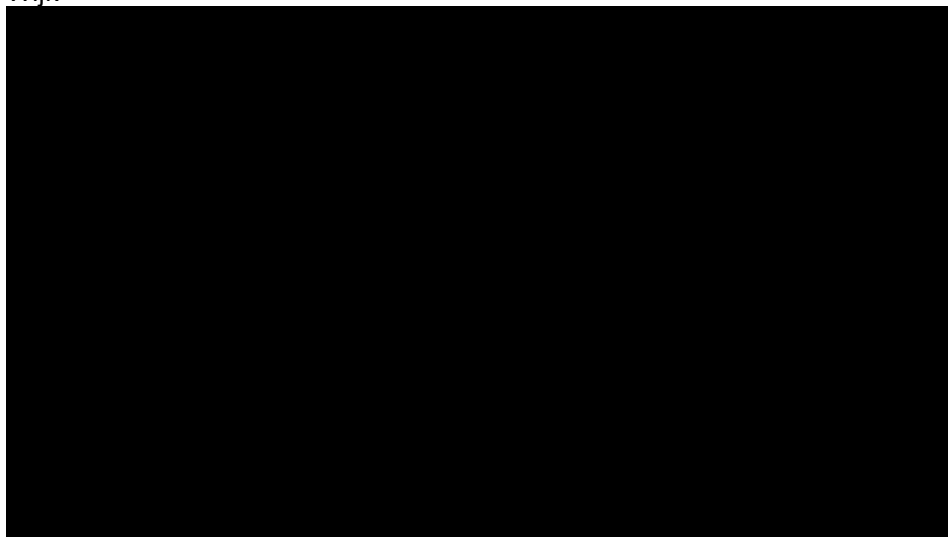
Tabel B2.3a   Individu/ leeftijdgenoten

A large black rectangular box redacting the content of Table B2.3a.

Tabel B2.3b   Individu/ leeftijdgenoten

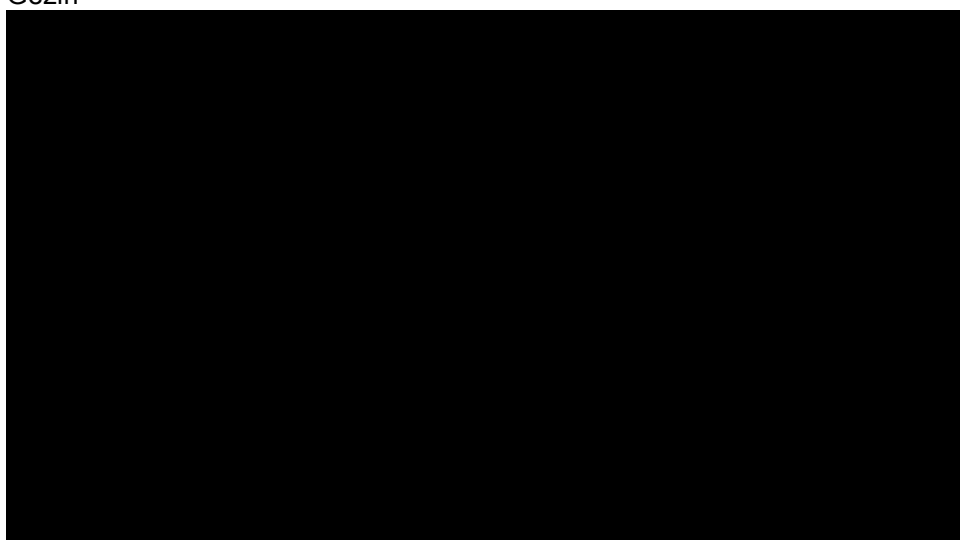
A large black rectangular box redacting the content of Table B2.3b.

Tabel B2.4 Wijk

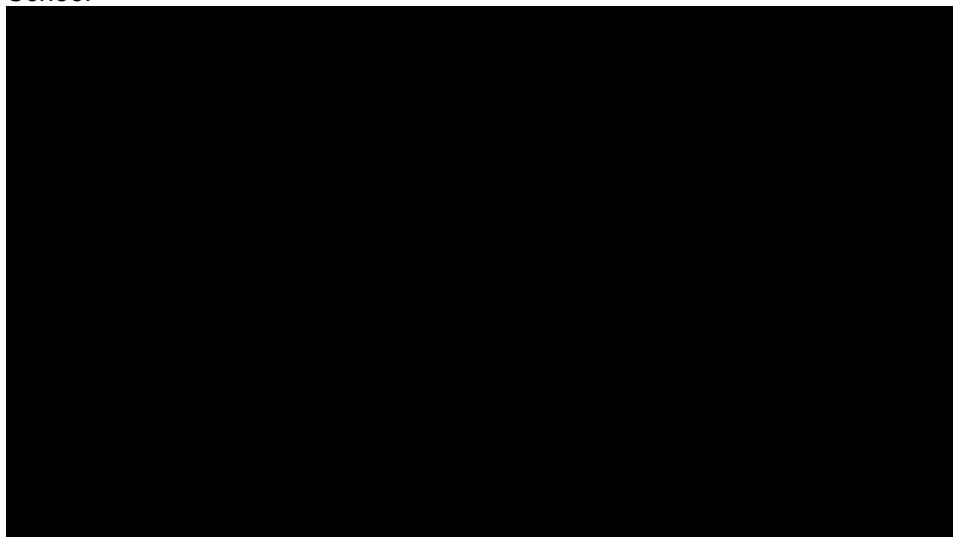
A large black rectangular box redacting the content of the table.

B2.2 Tabellen beschermende factoren (schaal 0 tot 100)

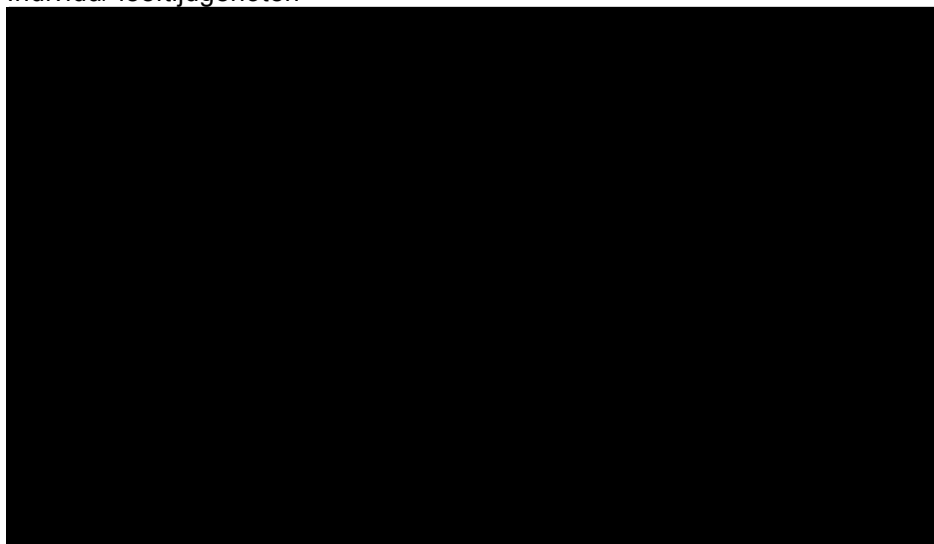
Tabel B2.5 Gezin

A large black rectangular box redacting the content of the table.

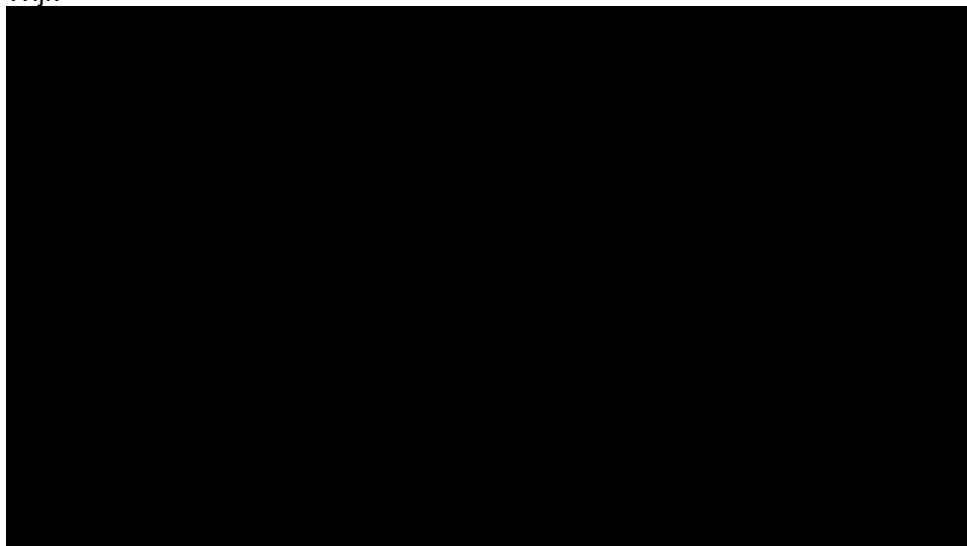
Tabel B2.6 School

A large black rectangular box redacting the content of the table.

Tabel B2.7 Individu/ leeftijdgenoten

A large black rectangular box redacting the content of the table.

Tabel B2.8 Wijk

A large black rectangular box redacting the content of the table.

Bijlage 3 Plattegrond Gouda

